

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara Vergu-Iordache

DE LA REFORMA HARETIANĂ A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI - LA ACTUALA LEGE A EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Prof.univ.dr.Gheorghe BICĂ
Conf.univ.dr.Roxana RADU

Personalitate reprezentativă a științei și mediului politic românesc, Spiru Haret a acționat constructiv și exemplar în împlinirea idealului „unității și tăriei statului român”. Pentru profesorul licențiat în științe fizice și matematice, „cât mai exactă a fost cultura, „iubire de țară și mândrie de neam”. Academicianul, cititor al mișcărilor sociale numite haretism și al „Ligii Deschetei”, cu merite deosebite în propășirea economică, intelectuală și morală a României moderne, în dezvoltarea spiritului de solidaritate socială și umană a românilor, s-a manifestat plenar la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea în domeniul reformei învățământului, continuând activitatea lui Dinicu și Iordache Golescu, Gheorghe Lazăr și Gheorghe Asachi, Petrace Poenaru și Mihail Kogălniceanu. Spiru Haret, considerat părintele învățământului românesc modern, a dorit transformarea școlii în scopul servirii poporului, legării acesteia instituții de viață, de practică, de progresul științific și tehnic al vremii, de realitate și exigențele „vremurilor”.

Într-o perioadă de vii dispute politice, când Legea învățământului din anul 1864 era considerată „caducă” și rezista numeroaselor încercări de a o reforma ale lui Dimitrie Sturdza, Titu Maiorescu, Tache Ionescu etc., Spiru Haret a fost desemnat raportor la prezentarea Legii învățământului primar și Legii casei școlarelor, intrate în dezbaterile forumului legislativ în anul 1896, când, ca deputat de Ilfov, va propune, pentru prima oară, soluții originale în reformarea școlii naționale. Ca și astăzi, reforma Legii instrucțiunii/Legii educației naționale fusese „neînțelesă la ordinea zilei”. Numeroase proiecte (ce coincidență!), dintre care se detașa prin conținut și inovație cel al lui Petre Poni, se aflau în dezbaterile publice. Organizarea învățământului secundar și superior, în viziunea lui Spiru Haret, avea

nevoie de o expunere de motive amănunțită, de un scop care să cuprindă atât cultura generală, cât și pregătirea specială, de un conținut care să stea la baza diversificării educației viitorilor studenți. Astfel, învățământul secundar era alcătuit din două cicluri – ciclul inferior având 4 clase pentru cultura generală și ciclul superior, tot cu 4 clase, care adănceau cultura generală a elevilor și-i pregăteau pentru împărțirea învățământului superior pe secțiuni. Alte măsuri reformatoare priveau înființarea școlilor pentru fete, efectuarea unei selecții serioase a elevilor de la clasa I secundară prin intermediul unui examen, limitarea numărului de locuri dintr-o clasă, înlocuirea examenului de bacalaureat cu un examen general de liceu, gruparea normelor profesorilor nu pe o catedră, ci pe cel puțin două specialități, perfecționarea profesională continuă a corpului profesoral, dezvoltarea învățământului tehnic profesional, modificarea sistemului de salarizare a cadrelor didactice. O măsură de mare importanță pentru reforma haretiană a învățământului a fost unificarea învățământului rural și urban, conform căreia orice școală rurală trebuia să asigure învățământul primar complet.

Haret a pus un mare accent pe pregătirea cât mai temeinică a învățătorilor, atât cea teoretică, cât și cea practică. Reorganizând școlile normale, el a introdus în cadrul lor lucrările practice, agricole pentru ca „învățătorul să fie sătean el însuși și prin urmare să păstreze iubirea pământului și deprinderea de a-l lucra”. Pentru a sprijini nevoia de informare a învățătorilor, Spiru Haret a creat Biblioteca pedagogică în cadrul căreia a tipărit, prin intermediul Casei Școlarelor mai ales, traduceri din literatura pedagogică a vremii. Spiru Haret a pus la îndemână învățătorilor mijloace prin care, după finalizarea studiilor, să-și construiască o stare morală și materială stabilă prin Casa Școlarelor, pentru a-și înființa gospodării și pentru „a încuraja pe profesori să-și concentreze cât mai mult activitatea în școala unde profesază”. De asemenea, prin înființarea Casei de credit, economie și ajutor al corpului didactic, prin concursul pentru admiterea pe loc a învățătorilor, prin subvențiile și premiile acordate pentru

cercuri, școli de adulți, lucru manual, grădini școlare, prin legea care-i asimila pe învățători cu sătenii, dându-le dreptul de a cumpăra pământ ca să poată deveni gospodari și membri de frunte ai satelor, marele reformator a clădit și a întărit prestigiul învățătorilor și, implicit, calitatea învățământului în general, a celui rural în special. O problemă de mare actualitate și în zilele noastre, care a iscat nenumărate proteste, conflicte și discuții pe marginea legii salarizării personalului didactic. Reformând organizarea ierarhică a corpului didactic și punând bazele „unei dezvoltări sănătoase a învățământului”, noua lege a instrucțiunii publice din anul 1864, folosindu-se de o temeinică motivație socio-culturală, propunea trecerea de la liceul unilateral la liceul cu trei secții (clasică, modernă, reală), o programă flexibilă și metode de predare tributare atât materiei, cât și cadrului didactic, asigurarea unei baze materiale corespunzătoare. Ca și actuala lege a educației, Haret clădea edificiul învățământului superior pe principiul autonomiei universitare și pe cel al asumării răspunderii publice pentru rezultatele obținute.

(Continuare în pag. 2)

SPIRU HARET (1851-1912)

Cultivând valorile științei și culturii naționale și universale, având o misiune didactică și de cercetare, Universitatea Spiru Haret continuă, în noile condiții de dezvoltare a României, tradițiile înaintate ale învățământului, științei și culturii naționale, încorporând, totodată, cuceririle contemporane în aceste domenii, urmărind să contribuie la formarea generațiilor tinere, potrivit cerințelor actuale și de perspectivă ale progresului societății românești.

Prof. univ. dr. Aurelian Gh. BONDREA

Neoharetism la începutul secolului XXI, Editura Fundației România de Măine, București, 2007

Societatea. Educația și idealul social în sociologia haretiană

Prof. univ. dr. Ștefan COSTEA

Sociologia haretiană - varianta românească a pozitivismului sociologic

Spiru Haret are o contribuție mai mult decât semnificativă la dezvoltarea sociologiei românești. Măsura contribuției sale în sociologie este dată de propria sa teorie socială, dezvoltată în lucrarea „Mecanica socială” (redactată la București în 1910 și publicată la Paris, în limba franceză. În limba română a fost publicată în anul 1969). Coordonatele generale ale acestei teorii pot fi sintetizate după cum urmează:

- principala forță a societății omeneste și reprezintă individul uman, elementul ireductibil al vieții și creativității sociale. „Individul este elementul constitutiv al corpului social, căci este indivizibil. El joacă pentru corpul social același rol pe care îl joacă atomul pentru un corp material”. Indivizii reali, vii, concreți, reprezintă pivotul vieții sociale și se substituie, în concepția lui, însăși grupurilor sociale, întrucât ei se constituie în veritabili „agenți” ai activității sociale, nu „produse” sau rezultate ale acesteia. Societatea nu are o existență de sine stătătoare. Existența socială se înscrie însă în ordinea universală ca o realitate comensurabilă și cognoscibilă, pe calea metodelor științelor exacte, dar numai concretizată în indivizii umani din care este compusă;

- statica socială, care implică analiza elementelor constitutive ale societății, a relațiilor dintre ele și, în special, a ponderii lor în ansamblul structurii sociale. Spiru Haret insistă asupra conceptului de echilibru social pe care îl consideră ca un concept central și ca finalitate dezirabilă a oricărui sistem social normal. Un asemenea obiectiv-realizarea unor structuri sociale echilibrate, raționalizate - poate fi înfăptuit, în principal, prin intermediul unei practici „inteligente”, respectiv prin „autoobligăția” prin care agentul social își raționalizează propriile sale aspirații și motivații în vederea susținerii unui efort continuu, necesar realizării unui obiectiv comun, rațional;

- viața socială este însă, nu numai statică, ci și dinamică, întrucât orice sistem social este supus schimbării permanente, atât a indivizilor care îl compun, cât și a mediului extern în care există și evoluează. Variabilitatea influențelor exercitate asupra societății, ca și a relațiilor dintre ele se desfășoară pe trei grupuri de coordonate: economice, intelectuale și morale, care reprezintă, în fond, forțele generative ale dinamicii sociale.

(Continuare în pag. 8)

- SPIRU HARET – UN GÂNDITOR TRANSDISCIPLINAR
- SPIRU HARET – MATEMATICIAN

Pagina 8

Când Spiru Haret a încetat din viață, N. Iorga a publicat în „Neamul Românesc” un emoționant portret (textul apare în *Oameni cari au fost*, ediție critică integrală de Valeriu și Sanda Răpeanu, vol. I, p. 376). Când s-au împlinit zece ani de la moartea savantului și omului politic, N. Iorga a scris următorul articol în paginile ziarului său „Neamul Românesc”. Acesta va apărea pentru prima dată în volum în cel de-al doilea tom al ediției mai sus menționate, care va vedea în curând lumina tiparului.

Valeriu RĂPEANU

COMEMORAREA LUI SPIRU HARET

n-au fost legați sufletește de cel care nu mai este. Și încercăm a o face aici. E poate necesar astăzi când, de oriunde sunt, exemplele trebuie adunate pentru a întoarce de pe calea vieții ușoare și a activității risipite, zburdând după câștig și ahtiață de plăcere, lumea în sama căreia vom lăsa, cu multă strângere de inimă, opera generației noastre. Fără Dimitrie Sturdza, care a văzut în acest modest profesor de universitate, în acest matematic rece și tăcut, cel mai prețios auxiliar al său, școala românească nu s-ar fi găsit ministrul cel mai reprezentativ și mai devotat. Migălosul om de stat cu atât de disciplinată activitate a prețuit la acela pe care și-l-a făcut secretar general, mai presus de orice, ordinea perfectă a gândului și a lucrului.

Ce era instrucția publică înainte de Haret pot spune oamenii cari au apucat-o. Personalități eminente autrecut la acel departament, dar venind din politică pentru a rămânea în politică. Se va zice: și profesorii universitari? Mai ales profesorii universitari. Ceea ce doream mai mult era o mare reformă, care să schimbe ce au făcut alții și să lege numele lor de prefacerea îndeplinită. Tot restul era supt nivelul pe care și-l atribuiau. Haret a fost însă dintre aceia cari cred că orice formă poate cuprinde tot binele și orice formă nu poate împiedeca răul. În cadrele vechii legi de la 1864 a început el să lucreze și s-a văzut răpede ce înseamnă o activitate, chiar când o strâng mizerii înguste, croite pentru alte vremi. Și făcuse probele. Într-un partid mare, unde

locurile se dispută cu sălbătecie, el îl asigurase, în orice guvernare, pe al său. Neputându-se avea la anume Ministerii [guvernelor] ministrul permanent care ar putea face enorm, el a fost, măcar, ministrul neschimbat al regimului liberal. Așa a putut concepe un plan, sigur că nu i-l strică altul - măcar deocamdată! Și acest plan l-a executat cu o îngrijire neasemănată în ce privește fiecare din elementele lui, pe care nu le lăsa pe mâna altora omul care știe și numărul dosarelor din acea adevărată casa a lui ce ajunseser a-și în Ministerul. Lucra însă cu oamenii. Matematicul a descoperit cu uimire că există în calculele sale și oameni. Omul de partid a recunoscut chiar că dincolo de marginile partidului ei au un suflet al

Prietenii politici au băgat de samă că și ei devin al lui. Și s-au gândit ce bine ar fi dacă s-ar crea astfel o bază solidă pentru partid. El însă, până către sfârșit, a rămas și mai presus de asemenea societate. Freventând îndelung această lume, el a mai înțeles, în sfârșit, un lucru: că la baza școlii rurale trebuie să fie gospodăria țeranului și libertatea lui. Astfel el a devenit un democrat, aproape un democrat cultural.

Originalitatea figurii acestui om de mare însemnătate națională se desenează astfel.

N. IORGA, 1923

HARETIȘTII, DIN NOU ÎN TOPUL NAȚIONAL

Nouă medalii la Campionatul Național Universitar de Atletism indoor

Conf. univ. dr. Elena SABĂU

Conform tradiției, în luna ianuarie s-a desfășurat Campionatul Național Universitar de Atletism în sală (indoor). Astfel, între 21 și 23 ianuarie, în cocheta sală de atletism din municipiul Bacău, și-au disputat întâietatea studenții atleți din peste 20 de universități din România. Competiția a fost organizată de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, Universitatea Vasile Alecsandri din Bacău, Federația Română de Atletism, Direcția Județeană pentru Sport Bacău, cu

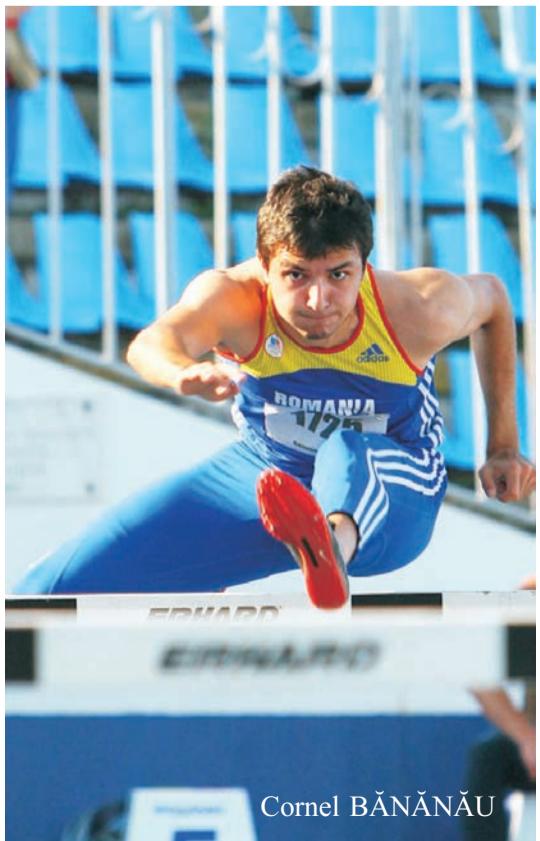
observatori de la Comitetul Olimpic Sportiv Român. Echipa de atleți a Facultății de Educație Fizică și Sport din cadrul Universității Spiru Haret a fost formată din nouă studenți, care au participat la zece probe de concurs. Performanțele realizate de studenții haretști, respectiv nouă medalii cucerite, au adus, și în anul 2011, echipa facultății pe locul al II-lea în clasamentul general pe universități, în România.

Una dintre cele mai valoroase performanțe a fost realizată de Mihaela Nunu, studentă în anul III. Participând la proba de alergare 800m, una dintre cele mai disputate probe, Mihaela a condus întreaga cursă, ridicând tribuna în picioare, deoarece a reușit să o învingă pe deținătoarea titlului, în această probă, de peste trei ani. Mihaela Nunu s-a clasat pe primul loc la proba de alergare 800m și pe locul al II-lea într-o altă probă deosebit de solicitantă, alergare 400m.

(Continuare în pag. 3)

Mihaela NUNU

Cornel BĂNĂNĂU

Echipa României

În perioada 19 – 21 ianuarie 2011, cei nouă finaliști români, din care trei sunt cursanți ai Centrului de Formare și Testare Profesională din cadrul Universității Spiru Haret, au participat la Faza Internațională EBC*L Champions League. La faza Internațională, Anca Daniela Moiceanu, fostă cursantă a Centrului de Formare și Testare Profesională din cadrul Universității Spiru Haret, studentă la Facultatea de Finanțe și Bănci, USH, a obținut locul al II-lea, din peste o sută de participanți. România a participat pentru prima dată la acest concurs, câștigând un loc onorabil prin studenta haretistă.

EBC*L Champions League a devenit unul dintre cele mai importante concursuri internaționale pentru competențe în afaceri. Certificatul European Business Competence* Licence, EBC*L – „Certificatul European de Competență în Afaceri” – s-a impus ca standard internațional recunoscut în domeniul studiilor economice. Acesta oferă posibilitatea de a dovedi cunoașterea noțiunilor economice de bază relevante din punct de vedere practic, necesare în activitatea economică. EBC*L include cunoștințele obligatorii pentru gîndirea și activitatea antreprenorială.

Anca Daniela MOICEANU

REPETABILĂ ȘI MEREU UNICĂ, SESIUNEA

La sfârșitul fiecărui semestru, studenții au ocazia să își evalueze cunoștințele. Tot ceea ce ai învățat pe parcurs de la profesori, din cărți, sinteze îți va fi util acum. Efortul depus va fi încununat cu succes și premiat cu note pe măsură. Sistemul de evaluare este obiectiv, ceea ce înseamnă că nimic nu poate umbri reușita ta. Dar sesiunea nu înseamnă doar emoții și concentrare maximă, ci și o adevărată luptă cu tine însuși, nopțile albe, zilele consacrate învățatului, acestea toate sunt încercări pe care trebuie să le depășești, sesiunea este, deci, și o perioadă în care încerci să te schimbi, să te maturizezi. Nu te poți plînge, trebuie să mergi mai departe, să înduri și să aștepti rezultatul.

Sesiunea a început deja, la unele facultăți se apropie de final, acum, când scriu; spre exemplu la Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice, unde ultimul examen se susține în data de 6 februarie. Pentru studenții de la specializarea Jurnalism, care au optat pentru limba engleză, 3 februarie a fost zi de examen. Ultima zi, așa cum am mai spus, este 6 februarie, sesiunea se încheie cu examen la *Introducere în televiziune*, profesor lector Sorin Bejan. Mihaela Ene ne vorbește despre nerăbdarea și emoțiile sesiunii de examene „Am avut primul examen la *Jurnalism online și noi tehnologii*, lector universitar dr. George Lăzăroiu, asistent univ drd. Bianca Mitu; fiind primul examen, am avut emoții, dar am trecut cu bine, am luat 10, mi se pare foarte corectă metoda de evaluare, obiectivă, eu sunt mulțumită de felul în care au decurs lucrurile.”

Corina GHIGA, studentă, anul II, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

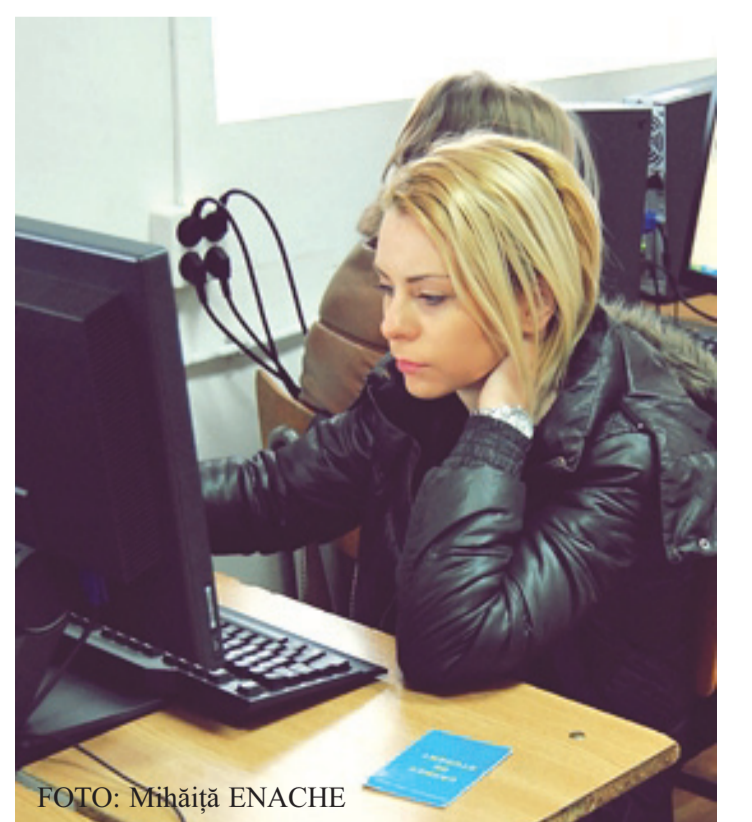
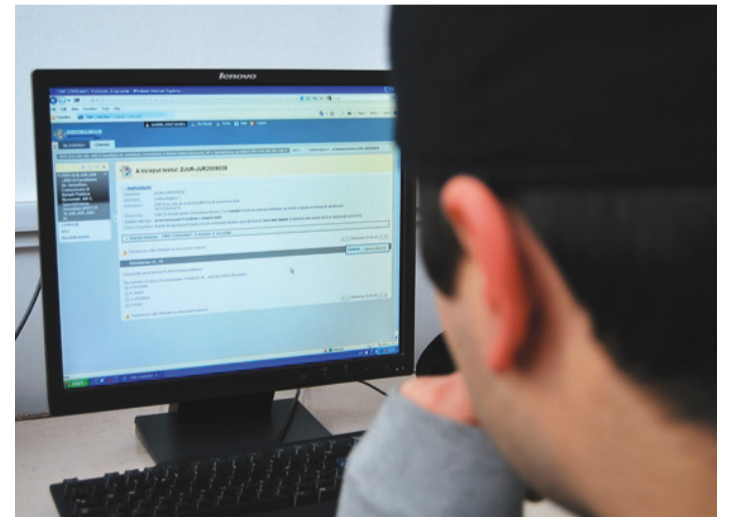

FOTO: Mihăiță ENACHE

DE LA REFORMA HARETIANĂ A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI - LA ACTUALA LEGE A EDUCAȚIEI NAȚIONALE

(Urmare din pag. 1)

Într-o societate aflată încă în tranziție, marcată de puternice transformări sociale, criză economică, disputate și „migrații” politice, adoptarea noii Legi a educației naționale nr. 1/2011, publicată în Monitorul Oficial nr. 18/10 ianuarie 2011, a stârnit numeroase dezbateri pro și contra, însă necesitatea ei nu poate fi pusă la îndoială. La fel cum nu poate fi pusă la îndoială necesitatea de a ne raporta la sistemul funcțional construit de Spiru Haret la sfârșitul secolului al XIX-lea și de a păstra „niște componente ale instrucțiunii publice din țara noastră care și-au demonstrat eficiența și care contribuie la menținerea identității noastre” naționale. „Haretismul” („Haretismul” este definit ca fiind „acea mișcare socială de amploare națională, inițiată și promovată de Spiru C. Haret, ctitor al școlii moderne românești, creator al unei teorii de mecanică socială”. Haret milita pentru realizarea binelui social, ca rezultat al capacității fiecărui individ de „a-și conserva și a-și mări pe cât posibil avuția sa economică, intelectuală și morală”, această capacitate fiind dependentă de numeroși factori, cei mai importanți fiind nivelul de instrucție și educație și moralitatea socială.» Aurelian Gh. Bondrea, „Neoharetism la începutul secolului XXI”, Editura Fundației României de Măine, București, 2007, p. 13-14.) își dovedește actualitatea în zilele noastre printr-o serie de caracteristici importante: prioritatea reformării sistemului educațional și importanța acestuia pentru stat și societate; sublinierea componentelor practice a învățământului, importanța tehnologiilor agricole și buneii administrării și gestionării a pământului; impulsionarea învățământului rural; introducerea învățământului vocațional; accentuarea laturii raționale a programei școlare; rolul primordial al învățătorilor și profesorilor în procesul instructiv-educativ și necesitatea îmbunătățirii statutului social, moral și material al acestora; acordarea de sprijin material și moral elevilor, în special elevilor săraci; înființarea cantinelor și taberelor școlare, a primelor grădinițe; instituirea sistemului extracurricular, a săzătorilor sătești, a cercurilor culturale de la sate, a bibliotecilor populare, a școlilor pentru adulți, a grădiniilor școlare etc.

Conform noii legi a educației naționale, învățământul primar va avea o durată de cinci ani, fiind format din clasa pregătitoare, care devine obligatorie (la împlinirea de către copil a vârstei de 6 ani), urmată de clasele I-IV. Gimnaziul (învățământul secundar inferior) va include clasele V-IX, **învățământul general obligatoriu fiind de zece clase (până la împlinirea vârstei de 18 ani)**. În schimb, **învățământul liceal este facultativ, fiind alcătuit din clasele X-XII/XIII**, cu trei filiere: **teoretică (cu profilurile umanist și real), vocațională (cu profilurile militar, teologic, sportiv, artistic și pedagogic) și tehnologică (cu profilurile tehnic, servicii, resurse naturale, protecția mediului)**. Filiera teoretică a învățământului liceal va fi de 3 ani, cea vocațională de 3 sau 4 ani, iar cea tehnologică de 4 ani. Învățământul liceal se organizează și funcționează, de regulă, ca învățământ de zi, dar se poate organiza și poate funcționa și ca învățământ seral sau cu frecvență redusă, în unitățile de învățământ stabilite de inspectoratul școlar, în colaborare cu autoritățile administrației publice locale.

Modalitatea de **admitere la liceu** va fi următoarea: în proporție de 70% se vor lua în considerare „portofoliul educațional” și rezultatele la evaluarea națională obligatorie susținută la finalul clasei a IX-a, iar, în proporție de 30%, va fi luată în considerare nota obținută la examenul care se organizează la nivelul fiecărui liceu. Se pot astfel observa importanța și rolul central pe care îl va juca pe viitor, în procesul de evaluare a învățării, portofoliul educațional, care constă în „totalitatea diplomelor, a certificatelor sau a altor înscrisuri obținute în urma evaluării competențelor dobândite sau a participării la activități de învățare, în diferite contexte, precum și produse sau rezultate ale acestor activități, în contexte de învățare formale, nonformale și informale”.

Învățământul profesional va avea o durată cuprinsă între 6 luni și 2 ani, durata și conținutul programelor de pregătire profesională urmând să fie stabilite de unitatea de învățământ, pe baza standardelor ocupaționale, prin consultare cu angajatorii. Se poate afirma că, prin introducerea filierei tehnologice și vocaționale în învățământul liceal, prin încurajarea învățământului profesional și prin noua reglementare dată examenelor și evaluărilor elevilor, noua Lege nr. 1/2011 reface temelia educației naționale, subliniind importanța laturii practice a învățământului, pe

care Spiru Haret și-a clădit reformele: „învățământ practic pentru viață, potrivit nevoilor noastre social-economice, precum și aspirațiilor noastre naționale”.

Așa cum Legea din anul 1898 a instituit certificatul de absolvire (baccalaureatul), încurajând probele practice și cele transdisciplinare în defavoarea celor pur teoretice, conform Legii educației naționale nr. 1/2011, examenul de **baccalaureat** se va susține după promovarea clasei a XII-a/a XIII-a, menținându-se probele transdisciplinare specifice fiecărui profil.

În scopul desfășurării optime a procesului instructiv-educativ, noua lege urmărește să combată aglomerația din clase, astfel că s-a prevăzut un plafon minim, mediu și maxim în ceea ce privește numărul elevilor dintr-o clasă:

- pentru învățământul primar, clasa va cuprinde în medie 20 de elevi, dar nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 25;
- pentru învățământul gimnazial, clasa va cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 30;
- pentru învățământul liceal, clasa va cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30;
- pentru învățământul postliceal, clasa va cuprinde în medie 25 de elevi, dar nu mai puțin de 15 și nu mai mult de 30.

O altă măsură importantă nou-introdusă vizează limitarea numărului de ore de predare, astfel: maximum 20 de ore/săptămână la învățământul primar; maximum 25 de ore/săptămână la învățământul gimnazial; maximum 30 de ore/săptămână la învățământul liceal.

În ceea ce privește învățământul pentru persoanele aparținând minorităților naționale, în funcție de necesitățile locale și de cererile părinților și ale tutorilor legali, se pot organiza grupe, clase sau unități de învățământ preuniversitar cu predare în limbile minorităților respective, în orice localitate. În cazul învățământului preuniversitar, toate disciplinele se studiază în limba maternă, cu excepția disciplinei *Limba și literatura română*. Disciplinele *Geografia și Istoria României* se predau în limba minorității, cu obligația transcrierii și însușirii toponimiei și în limba română. Astfel de prevederi se regăseau și în *Legea învățământului particular* prin care Spiru Haret urmărea să combată ignoranța sau neglijarea, de către elevii aparținând unor minorități naționale sau unor confesii religioase, a studiului limbii române, a Istoriei și *Geografiei României*. Obligația actuală a Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului este de a încadra cadre didactice care să facă dovada competenței profesionale în limba minorităților respective, inclusiv din rândul acestora, precum și de a asigura materiale didactice specifice disciplinelor predate în limba maternă. Legea nr. 1/2011 mai stabilește că instituțiile de învățământ superior de stat având activități de predare în limba minorităților naționale, care au statut de universități multiculturale și multilingve, sunt: Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca – în limbile română, maghiară și germană; Universitatea de Medicină și Farmacie din Târgu-Mureș – în limbile română și maghiară; Universitatea de Artă Teatrală din Târgu-Mureș – în limbile română și maghiară.

Învățământul particular și confesional se organizează conform principiului non-profit în unități de învățământ preuniversitar, la toate nivelurile și formele, conform legislației în vigoare. Criteriile, standardele și indicatorii de performanță, pe care trebuie să le îndeplinească unitățile de învățământ preuniversitar particular și confesional, sunt identice cu cele pe care trebuie să le îndeplinească unitățile de învățământ de stat.

Sunt, de asemenea, demne de amintit o serie de măsuri de protecție socială pe care le cuprinde *Legea educației naționale* nr. 1/2011 și pe care le putem considera urmasă ale puternicului spirit social care a străbătut întreaga viziune reformatoare a lui Spiru Haret, adevărate dovezi de „haretism” și „neoharetism”:

- acordarea de burse sociale elevilor și studenților proveniți din familii defavorizate, precum și celor instituționalizați (art. 12 alin. 1, 2, 4 și art. 82);
- instituirea învățământului special și a celui special integrat pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale (art. 12 alin. 6, 7 și art. 25 alin. 3);
- acordarea unor cupoane sociale, cu scop educațional, în funcție de veniturile familiei (art. 27 alin. 6, 7);
- organizarea de programe educaționale de tip „A doua șansă” în vederea promovării învățământului primar și gimnazial pentru persoanele care depășesc cu 4 ani/peste 4 ani vârsta corespunzătoare clasei și care, din diferite motive, nu au absolvit acest nivel de învățământ (art. 29 alin. 4 și art. 30 alin. 2);

- acordarea de asistență socială și de suport educațional, prin cadre didactice de sprijin și itinerante, pentru copiii, elevii și studenții cu cerințe educaționale speciale (art. 51);
- școlarizarea la domiciliu sau, după caz, în grupe sau clase în cadrul unității sanitare pentru copiii, elevii și studenții cu boli cronice sau dizabilități, spitalizați sau nedepășabili (art. 52);
- instituirea programului „Școala după școală”, în scopul consolidării competențelor dobândite și accelerării procesului de învățare (art. 58);
- educație remedială pentru elevii cu deficiențe de învățare (art. 72 alin. 2);
- acordarea de consiliere și orientare școlară și profesională (art. 75 alin. 2);

- tarife reduse cu 50% la anumite mijloace de transport pentru studenți și pentru elevii din învățământul obligatoriu și liceal sau gratuitate pentru elevii orfani, instituționalizați sau cu cerințe educaționale speciale și studenții orfani (art. 84 alin. 1, 2, 3 și art. 205 alin. 2);
- tarife reduse cu 75% pentru accesul la muzee, concerte, spectacole de teatru, operă, film, alte manifestări culturale și sportive (art. 84 alin. 4 și art. 205 alin. 3);

- **accesul gratuit al elevilor la cămine și cantine**, în unitățile de învățământ din altă localitate decât aceea de domiciliu (art. 85);
- sistemul de împrumuturi bancare pentru efectuarea studiilor, garantate de stat, prin Agenția de Credite și Burse de Studii, de care pot beneficia studenții care provin din familii cu venituri reduse (art. 204);
- asistență medicală și psihologică gratuită pentru studenți (art. 205);
- facilități, reduceri și subvenții pentru cazarea studenților (art. 205 alin. 13, 15, 16);
- acordarea de burse pentru școlarizarea studenților străini (art. 206 alin. 1);
- sprijinirea învățământului pentru copiii și tinerii capabili de performanțe înalte prin înființarea de centre de excelență, acordarea de burse, organizarea de olimpiade, concursuri, tabere de profil etc. (art. 57);
- deschiderea unui cont de educație permanentă la Trezoreria Statului, la nașterea fiecărui copil cetățean român, pe numele

educației naționale este modul de finanțare a învățământului preuniversitar, care poate consta în: finanțarea de bază, finanțarea complementară și suplimentară (art. 101 alin. 1). Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului stabilește anual costul standard per preșcolară/lev, cost care stă la baza finanțării de bază. Statul asigură finanțarea de bază pentru toți preșcolarii și elevii din învățământul primar, gimnazial, profesional și liceal de stat, particular și confesional, care studiază în unități de învățământ acreditate și evaluate periodic, conform legislației în vigoare, precum și pentru elevii din învățământul postliceal special de stat.

Finanțarea de bază se face în limitele costului standard per elev/preșcolară, conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Finanțarea învățământului preuniversitar de stat, particular și confesional se asigură din fonduri publice sau din alte surse, potrivit legii. Finanțarea învățământului preuniversitar particular și confesional acreditat se face din taxe, din fonduri publice, în cazul învățământului preșcolar, primar și gimnazial obligatoriu, precum și din alte surse, potrivit legii. În învățământul preuniversitar particular, taxele de școlarizare se stabilesc de consiliul de administrație al fiecărei instituții sau unități de învățământ, în condițiile legii. Măsura privind introducerea costului standard per elev și a principiului „finanțarea urmează elevul” se va aplica din anul 2012. Finanțarea complementară se asigură din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale, de care aparțin unitățile de învățământ preuniversitar, din sume defalcate din taxa pe valoare adăugată, iar cea suplimentară se acordă, ca sumă globală fixă, din bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului pentru premierea unităților de învățământ preuniversitar de stat cu rezultate deosebite în domeniul incluziunii sau în cel al performanțelor școlare.

Potrivit legii, formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul preuniversitar cuprinde:

Ne silim să înlăturăm din învățământ tot ce nu avea viață decât prin puterea tradiției, fără a răspunde însă vreunei realități oarecare; fie o necesitate socială actuală, fie îndestularea unei necesități sufletești. Mai contăm să apropiem școala de popor, să o facem să fie iubită și respectată, să fie centrul de unde să pornească curentele cele bune și sănătoase pentru înălțarea și întărirea neamului. Căutăm a face ca învățământul nostru să devină un învățământ național, de vreme ce ne silim al-facie să se potrivească țării noastre, în loc de a ne mulțumi să-l luăm făcut gata, într-un timp și în niște condiții care nu mai sunt ale noastre.

Spiru HARET, 1903

copilului, prin acordarea sumei reprezentând echivalentul în lei a 500 euro (art. 356).

Ecouri ale *Legii învățământului profesional*, elaborată de Spiru Haret, care prevedea „planuri de instrucție și statute speciale pentru școlile de artă și meșteșuguri, liceele militare, seminarele teologice” se regăsesc și în actuala *Lege a educației naționale* nr. 1/2011, care instituie învățământul tehnologic și vocațional (art. 32), învățământul profesional (art. 33), învățământul militar preuniversitar (art. 34-41), învățământul de artă și sportiv (art. 42-43), învățământul postliceal (art. 44), învățământul confesional (art. 60).

Referitor la învățământul preuniversitar, un lucru foarte important este, de asemenea, modul în care a fost gândit curriculumul, reperele curriculare care au fost date în lege, precum și corelarea acestuia cu dezvoltarea fizică, socio-emoțională, cognitivă și limbajului și a comunicării, cu dezvoltarea capacităților și atitudinilor în învățare, precum și cu examenele și testele de evaluare. Raportându-ne la reformele lui Spiru Haret, nu putem ignora faptul că acesta a pus un mare accent pe luarea în considerare a particularităților de vârstă și individuale ale elevilor și pe „caracterul realist, practic al învățământului pe toate treptele, în strânsă legătură cu cerințele dezvoltării economico-sociale a țării”. Alte exemple de inovații, pe care le introduce noua *Lege a educației naționale* nr. 1/2011, sunt introducerea examenelor transdisciplinare, pe care se pune foarte mult accentul în plan internațional, și înființarea *Bibliotecii Școlare Virtuale* și a *Platformei Școlare de e-learning*, care vor include programe școlare, exemple de lecții pentru toate temele din programele școlare, ghiduri metodologice, exemple de probe de evaluare.

Un alt aspect fundamental reglementat de noua *Lege a*

educației naționale este modul de finanțare a învățământului preuniversitar, care poate consta în: finanțarea de bază, finanțarea complementară și suplimentară (art. 101 alin. 1). Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului stabilește anual costul standard per preșcolară/lev, cost care stă la baza finanțării de bază. Statul asigură finanțarea de bază pentru toți preșcolarii și elevii din învățământul primar, gimnazial, profesional și liceal de stat, particular și confesional, care studiază în unități de învățământ acreditate și evaluate periodic, conform legislației în vigoare, precum și pentru elevii din învățământul postliceal special de stat.

Finanțarea de bază se face în limitele costului standard per elev/preșcolară, conform metodologiei elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului. Finanțarea învățământului preuniversitar de stat, particular și confesional se asigură din fonduri publice sau din alte surse, potrivit legii. Finanțarea învățământului preuniversitar particular și confesional acreditat se face din taxe, din fonduri publice, în cazul învățământului preșcolar, primar și gimnazial obligatoriu, precum și din alte surse, potrivit legii. În învățământul preuniversitar particular, taxele de școlarizare se stabilesc de consiliul de administrație al fiecărei instituții sau unități de învățământ, în condițiile legii. Măsura privind introducerea costului standard per elev și a principiului „finanțarea urmează elevul” se va aplica din anul 2012. Finanțarea complementară se asigură din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale, de care aparțin unitățile de învățământ preuniversitar, din sume defalcate din taxa pe valoare adăugată, iar cea suplimentară se acordă, ca sumă globală fixă, din bugetul Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului pentru premierea unităților de învățământ preuniversitar de stat cu rezultate deosebite în domeniul incluziunii sau în cel al performanțelor școlare.

Potrivit legii, formarea inițială pentru ocuparea funcțiilor didactice din învățământul preuniversitar cuprinde:

- formarea inițială, teoretică, în specialitate, realizată prin universități, în cadrul unor programe acreditate potrivit legii;
- master didactic cu durata de 2 ani (obligatoriu);
- stagiul practic, cu durata unui an școlar, realizat într-o unitate de învățământ, sub coordonarea unui profesor mentor.

Evaluarea anuală a activității personalului didactic și didactic auxiliar este obligatorie. Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului dezvoltă, de asemenea, potrivit noii legi, programul național de stimulare a excelenței didactice, finanțat din propriul buget, din care se premiază excelența didactică. Astfel, salarizarea personalului didactic și a celui didactic auxiliar din unitățile de învățământ de stat se face în funcție de performanțele profesionale, conform legii. Veniturile salariale și extrasalariale ale directorilor și directorilor adjuncți, precum și salarizarea personalului didactic din unitățile de învățământ particular se stabilesc prin negocieri între conducerea persoanei juridice finanțatoare și persoana în cauză, cu avizul consiliului de administrație al unității școlare.

Învățământul superior se organizează în cadrul universităților, academiilor de studii, institutelor, școlilor de studii superioare, instituții care pot fi de stat, particulare sau confesionale.

În ceea ce privește învățământul universitar, clasificarea universităților se face în funcție de misiunea lor specifică: în universități până la nivel de licență, universități până la nivel de master și universități până la nivel de doctor. Reglementând principiile care stau la baza sistemului național de învățământ superior, articolul 118 alin. 1 din Legea nr. 1/2011 menționează explicit „principiul centrării educației pe student”, acest principiu fiind apoi detaliat într-un capitol distinct (Capitolul X. Promovarea universității centrate pe student), conform căruia studenții sunt

considerați „parteneri ai instituțiilor de învățământ superior și membri egali ai comunității academice” (art. 199 alin. 1). Studenții pot fi reprezentanți în toate structurile decizionale și consultative din universitate. De asemenea, legea reglementează distinct învățământul superior medical (Capitolul V, art. 174-175), învățământul militar și învățământul de informații, de ordine publică și securitate națională (Capitolul VI, art. 176-179), precum și pe cel artistic și sportiv (Capitolul VII, art. 180-188).

Învățământul superior de stat este gratuit pentru cifra de școlarizare aprobată anual de Guvern, iar, în cazul formei cu taxă, cuantumul acesteia este stabilit de către Senatul universitar, conform legii. Instituțiile de învățământ superior de stat pot acorda, în afara cifrei de școlarizare aprobate, cel puțin un loc pentru studii gratuite absolvenților cu diplomă de bacalaureat proveniți din centrele de plasament, în condițiile stabilite de Senatul universitar, iar candidații proveniți din medii cu risc socio-economic ridicat sau marginalizați din punct de vedere social - romi, absolvenți ai liceelor din mediul rural sau din orașe cu mai puțin de 10.000 de locuitori - pot beneficia de a număr de locuri bugetate garantate, în condițiile legii. Învățământul superior particular este cu taxă, cuantumul acesteia fiind stabilit de către consiliul de administrație, conform legii. De asemenea, statul poate sprijini învățământul superior particular acreditat.

Fiecare universitate are obligația să realizeze, la intervale de maximum 5 ani, evaluarea internă și clasificarea departamentelor pe 5 niveluri de performanță în cercetare, Senatul universitar putând dispune, pe baza acestei evaluări, la propunerea rectorului, reorganizarea sau desființarea departamentelor sau institutelor neperformante, fără a prejudicia studenții. Aceste dispoziții ale noii lege fac trecerea de la un învățământ care avea la bază acumularea de informații teoretice la un sistem bazat pe performanță. Astfel, legea reglementează o serie de părgăhii financiare prin care statul încurajează excelența în instituțiile de învățământ superior:

- universităților li se aloacă o finanțare suplimentară, în sumă, la nivel național, de minimum 30% din suma alocată la nivel național universităților de stat ca finanțare de bază, pe baza criteriilor și a standardelor de calitate stabilite de Consiliul Național al Finanțării Învățământului Superior și aprobate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului;
- celor mai performante universități de stat li se aloacă un fond distinct pentru dezvoltarea instituțională, din bugetul alocat Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Conform *Legii nr. 1/2011*, studiile universitare sunt împărțite în trei cicluri de studii: licență, master (profesional, de cercetare sau didactic), doctorat. Legea reglementează trei forme de organizare a studiilor universitare de licență, respectiv: cu frecvență, cu frecvență redusă și la distanță, două forme pentru studiile de master – cu frecvență și cu frecvență redusă, și o singură formă pentru programele de studii universitare de doctorat: cu frecvență.

În baza evaluării făcute de către ARACIS sau de altă agenție înscrisă în EQAR, universitățile vor fi clasificate în trei categorii:

- universități de educație;
- universități de educație și cercetare științifică sau universități de educație și creație artistică;
- universități de cercetare avansată și educație.

Alte prevederi importante ale noii *Legi a educației naționale*, care îi vizează pe studenți, sunt cele care statuează dreptul acestora la liberă alegere a cursurilor și specializărilor (art. 123 alin. 7), cele care introduc *Codul drepturilor și obligațiilor studentului* (art. 202 alin. 3), precum și cele prin care se instituie *Registrul Matricol Unic al Universităților din România*, o bază de date electronică, în care sunt înregistrați toți studenții din România din universitățile de stat sau particulare acreditate sau autorizate să funcționeze provizoriu, pentru a se asigura un control riguros al diplomelor (art. 201).

Noul act normativ conține o serie de prevederi clare privind conducerea universităților, modul de desemnare și atribuțiile structurilor de conducere, alegerea persoanelor în funcțiile de conducere, responsabilitățile, incompatibilitățile și demiterea acestor persoane (Capitolul XI. *Conducerea universităților*). Unele dintre prevederile importante referitoare la rectori, care vizează evitarea politizării acestei funcții, sunt cele referitoare la incompatibilități, conform cărora „persoanele care ocupă o funcție de conducere sau de demnitate publică nu pot exercita funcția de rector pe perioada îndeplinirii mandatului” (art. 215 alin. 3), iar „funcția de rector este incompatibilă cu deținerea de funcții de conducere în cadrul unui partid

Unul dintre meritele lui Spiru Haret, văzute prin prisma dezvoltării istorice a învățământului românesc, îl reprezintă statuarea rolului corpului profesoral. Preocuparea sa în „formarea formatorilor”, pentru recunoașterea socială a prestigiului acestora și a rolului lor determinant în asigurarea calității învățământului rezultă chiar și din constatarea, aparent cantitativistă, că, în structura legilor inițiate de el, prevederile referitoare la corpul profesoral ocupă un loc primordial. Cine parcurge astăzi, pentru informare și documentare, legile Spiru Haret sau urmărește activitatea acestuia în slujba școlii va remarca trăinicia principiilor, consistența și unitatea criteriilor, temeinicia exigențelor și preocuparea constantă pentru promovarea prestigiului social, științific și moral al profesorului. Chiar și din limbajul arid al legii, din normele avansate – verificate apoi timp de decenii, prin aplicarea practică în organizarea învățământului – s-a desprins și se desprinde interesul consecvent pentru progresul intelectual al națiunii române.

Spiru Haret a militat pentru scoaterea corpului profesoral de sub influența luptelor politice, s-a pronunțat împotriva ideii de a se înființa un partid politic al învățătorilor. În legătură cu aceasta, el scria că „partidul învățătoresc” este o absurditate, un non-sens, „căci nu poate fi partid politic acolo unde se agită interesele generale, ci numai acele ale unei fracțiuni a națiunii, oricât de interesantă ar fi ea”. În polemica sa vie, combativă, argumentată, sublinia cât de dăunător ar fi pentru școală ca profesorii să fie considerați „agenți electorali” ai partidelor politice.

Prof. univ. dr. Aurelian Gh. BONDREA
Neoharetism la începutul secolului XXI,
Editura Fundației României de Măine, București, 2007

politic, pe perioada exercitării mandatului” (art. 215 alin. 4). Rectorul poate fi desemnat prin două modalități: pe baza unui concurs public, în baza unei metodologii aprobate de Senatul universitar nou ales, sau prin votul universal, direct și secret al tuturor cadrelor didactice și de cercetare titulare din cadrul universității și al reprezentanților studenților din Senatul universitar și din Consiliile facultăților. Durata mandatului de rector este de 4 ani. Mandatul poate fi înnoit cel mult o dată, în urma unui nou concurs, conform prevederilor Cartei universității. O persoană nu poate fi rector al aceleiași instituții de învățământ superior pentru mai mult de 8 ani, indiferent de perioada în care s-au derulat mandatele și de intreruperile acestora.

După împlinirea vârstei de pensionare, ocuparea oricărei funcții de conducere în universitățile de stat, particulare și confesionale este interzisă, cu excepția mandatelor în exercițiu la data intrării în vigoare a legii. Persoanele care exercită o funcție de conducere sau de demnitate publică au dreptul de a li se rezerva postul din sistemul educațional.

Continuând concepția haretiană despre rolul și responsabilitatea universităților în pregătirea tineretului, precum și a viitoarelor cadre didactice, art. 124 din Legea nr. 1/2011 instituie răspunderea publică pentru orice instituție de învățământ superior de stat sau particulară, în baza căreia acestea au obligația:

- a) să respecte legislația în vigoare, Carta proprie și politicile naționale și europene în domeniul învățământului superior;
- b) să aplice și să se supună reglementărilor în vigoare referitoare la asigurarea și evaluarea calității în învățământul superior;
- c) să respecte politicile de echitate și etică universitară, cuprinse în codul de etică și deontologie profesională aprobat de Senatul universitar;
- d) să asigure eficiența managerială și eficiența cheltuirii banului public;
- e) să asigure transparența tuturor deciziilor și activităților sale, conform legislației în vigoare;
- f) să respecte libertatea academică a personalului didactic, didactic auxiliar și de cercetare, precum și drepturile și libertățile studenților.

În cazul universităților confesionale, răspunderea publică presupune respectarea statutului și a prevederilor dogmatice și canonice specifice cultului respectiv.

În cazul în care se constată nerespectarea obligațiilor prevăzute la art. 124, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului aplică, în termen de maximum 3 luni, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

- a) sesizează Senatul universitar;
- b) revocă rectorul, prin ordin al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, în baza constatării Consiliului de Etică și Management Universitar, cu consultarea Senatului universitar. În termen de maximum 5 zile lucrătoare de la data emiterii ordinului de revocare, Senatul universitar are obligația să desemneze un protector care reprezintă universitatea și care devine ordonator de credite până la confirmarea unui nou rector de către ministrul educației, cercetării, tineretului și sportului. În termen de 3 luni de la emiterea ordinului de revocare, Senatul universitar finalizează procedurile de desemnare a unui nou rector, cu respectarea prevederilor legale în vigoare și trimite spre confirmare ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului numele noului rector;
- c) reduce sau elimină temporar sau definitiv accesul la finanțările din surse publice;
- d) propune Guvernului inițierea unui proiect de lege de desființare

a instituției de învățământ superior în cauză.

Constatarea încălcării obligațiilor prevăzute la art. 124 se face de către Consiliul de Etică și Management Universitar din care fac parte 3 reprezentanți numiți de către Consiliul Național al Rectorilor, 3 reprezentanți numiți de către Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului și câte un reprezentant numit de către ARACIS, Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior (CNFIS), CNCSIS, federațiile sindicale reprezentative din învățământul superior și federațiile naționale ale studenților, Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului asigură protecția intereselor, a drepturilor și a libertăților personalului și studenților din instituțiile de învățământ superior sancționate.

Principiul angajării răspunderii publice a universităților și posibilitatea revocării rectorului în caz de încălcare a acestuia reprezintă o accentuare a rolului universităților în sistemul educațional și în funcționarea generală a statului, acestea fiind formate ale viitorilor magistrați, funcționari publici, demnitari.

O altă noutate a *Legii nr. 1/2011* este reprezentată de înființarea Consiliului Național de Statistică și Prognostic a Învățământului Superior, care are ca atribuții principale elaborarea și actualizarea permanentă a indicatorilor de monitorizare a învățământului superior și prognoza evoluției acestuia în raport cu dinamica pieței muncii (art. 218 alin. 1).

Legea educației naționale nr. 1/2011 instituie condiții stricte de studii pentru ocuparea funcțiilor didactice, cei aflați în situații care nu sunt conforme celor legale având la dispoziție un termen de patru ani pentru a-și reglementa situația, în caz contrar contractele individuale de muncă ale acestor persoane încetând de drept. Funcțiile didactice din învățământul superior sunt: asistent universitar, lector universitar/șef de lucrări, conferențiar și profesor universitar, dispărând cea de preparator universitar. De asemenea, legea prevede eliminarea la intervale de maximum cinci ani a rezultatelor și performanțelor activităților didactice și de cercetare ale personalului didactic și de cercetare dintr-o universitate, precum și constituirea unei fișe personale de serviciu pentru fiecare cadru didactic și de cercetare, document care poate fi accesat doar de persoana vizată, de titularul serviciului de resurse umane și de conducătorul instituției de învățământ superior. Evaluarea de către studenți a prestației cadrelor didactice este obligatorie, iar rezultatele evaluărilor sunt informații publice. Abrogând expres Legea nr. 128/1997 privind Statutul personalului didactic, Legea educației naționale nr. 1/2011 stipulează drepturile și obligațiile personalului didactic, etica universitară, distincțiile și sancțiunile disciplinare care pot fi aplicate cadrelor didactice și de cercetare, procedura de aplicare a acestor sancțiuni, precum și posibilitatea ca autoritatea care a aplicat sancțiunea să dispună ridicarea și radieră sancțiunii, dacă persoana sancționată nu a mai săvârșit abateri disciplinare în cursul unui an de la aplicarea sancțiunii (art. 316).

Legea menționează că personalul didactic și de cercetare din învățământul universitar se pensionează la împlinirea vârstei de 65 de ani, după această vârstă putându-și continua activitatea didactică pe bază de contract cu durata determinată de un an, care poate fi reînnoit anual, fără a fi supus reglementărilor privind cumulul salarii-pensiu.

Un capitol important din noua lege, intitulat „Învățarea pe tot parcursul vieții”, care se poate realiza în context formal, non-formal și informal. Formarea profesională continuă prin sistemul educațional se realizează prin programe specifice, inițiate și organizate de instituții publice și organisme private cu activitate în domeniu, în spiritul parteneriatului social, utilizând metode interactive cu accent pe demersurile multi-media: educație prin corespondență, educație la distanță, videoconferințe, instruire asistată pe calculator. Având însă în vedere caracteristicile economice aflate în proces de restructurare, caracteristici ce solicită o piață a muncii care să se poată adapta rapid la noi exigențe, se impune necesitatea organizării unui sistem eficient de formare continuă sau reorientare profesională a adulților.

Art. 333 din noua *Lege a edu*

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE ALE CADRELOR DIDACTICE

Respectarea drepturilor omului în viziunea tratatului de reformă al Uniunii Europene

Lect.univ.dr. Gheorghe COSTACHE
Facultatea de Drept și Administrație Publică, Craiova

Noțiuni introductive privind drepturile fundamentale

Până la al Doilea Război Mondial, legile fundamentale din majoritatea statelor conțineau prevederi ample referitoare la drepturile omului, însă, exceptând prohibiția sclaviei și protecția minorităților, drepturile fundamentale ale omului nu au căpătat o dimensiune juridică internațională.

Tragedia milioanei de oameni, deveniți victime în timpul celui de-al doilea război mondial, a dezvăluit un adevăr de o simplitate zguduitoare: războiul nu ar fi putut avea loc dacă în toate țările s-ar fi respectat drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Acest concept este valabil în cazul tuturor războaielor omenirii indiferent de motiv ar fi invocată.

Înțelegând pe deplin acest adevăr, Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat, la 10 decembrie 1948, *Declarația Universală a Drepturilor Omului*.

Evoluția conceptului de respectare a drepturilor omului în Europa

Internationalizarea respectării drepturilor omului ca garanție a păcii, pe fondul internaționalizării informațiilor științifice și tehnologice utilizate în cadrul unei piețe libere, ca garanție a propășirii economice și culturale, a convins țările europene nesupuse ocupației sovietice, unite în cadrul Consiliului Europei, să semneze la data de 04 noiembrie 1950, *Convenția europeană asupra drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, care a intrat în vigoare la data de 03 septembrie 1953.

Această Convenție, este primul instrument european de drept internațional care organizează apărarea individului în fața propriului stat, garantându-i drepturile și libertățile fundamentale. În țările europene, *Convenția* a fost integrată organic în normele juridice interne, iar după căderea sistemului comunist, acestea au fost incluse și în sistemele legislative ale fostelor state ce au aparținut sistemului respectiv.

Convenția, obligă statele semnatare, să pună dreptul lor intern în acord cu dispozițiile ei, astfel ca toate dispozițiile contrare să fie

abrogate de către organele legislative. *Convenția europeană a drepturilor omului* exercită, un anumit control asupra actelor legislative, administrative și judiciare ale statelor, influențând și pe această cale respectarea prevederilor *Convenției*. La cererea secretarului general al Consiliului Europei, potrivit art.57 al *Convenției*, guvernele țărilor semnatare vor furniza explicații privind modul în care dreptul intern asigură aplicarea efectivă a prevederilor *Convenției*. După evenimentele din 1989, sistemul legislativ din țara noastră a cunoscut profunde modificări, pentru a se pune în acord cu sistemele democratice occidentale, printre acestea fiind și cele referitoare la drepturile omului. În acest context, legea noastră fundamentală, *Constituția*, a acordat respectării drepturilor fundamentale ale cetățeanului, un spațiu destul de important, ele fiind statuate în Titlul II, sub denumirea de *Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale*. Așadar, aceasta presupune că întregul sistem legislativ ce s-a elaborat, a trebuit să țină cont de aceste prevederi și să fie în conformitate cu prevederile *Convenției europene pentru respectarea drepturilor omului*.

Înțelegând pe deplin acest adevăr, Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite a adoptat, la 10 decembrie 1948, *Declarația Universală a Drepturilor Omului*.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Convenția europeană asupra drepturilor omului, aprobată în 1950, a constituit baza de plecare pentru abordarea acestei probleme cu implicații majore în viața tuturor popoarelor și în cadrul instituțiilor europene care s-au înființat și au funcționat ulterior în structurile comunităților europene.

Având în vedere aspectele majore pe care le abordează, Uniunea Europeană a realizat, la nivelul Consiliului european, un organism special de lucru care să pună în discuție aspectele legate de respectarea drepturilor fundamentale ale omului, care să aibă în componența sa, șefi de state și de guverne, reprezentanți ai instituțiilor naționale, europene și comunitare. Organismul respectiv, a fost denumit *Convenție* și avea menirea să se ocupe de redactarea *Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii*

Europene, denumite generic „Carta”. În luna octombrie 2000, la reuniunea care a avut loc la Biarritz și la care au participat șefii de stat și de guvern din țările membre ale Uniunii Europene, Convenția a cerut Parlamentului European, Comisiei și Consiliului European să adopte *Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene*. *Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene*, a fost aprobată, sub această denumire, la 09 decembrie 2000, la Nisa. *Carta*, a fost adoptată ca un act interinstituțional și nu ca un tratat semnat între state, așa că ea nu avea forță juridică necesară pentru a putea să se impună în fața tuturor statelor membre ale Uniunii Europene. Acest lucru a făcut ca după mai multe runde de dezbateri să se cadă de comun acord că trebuie să aibă forță juridică necesară și s-a hotărât că aceasta să fie introdusă în cuprinsul *Constituției europene*, în partea a II-a și făcea parte integrantă din conținutul acesteia.

Adoptat la 13 decembrie 2007, la Lisabona, *Tratatul de modificare a Tratatului asupra Uniunii Europene și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene* care modifică *Tratatul de instituire a Comunității Europene*, a avut ca termen de ratificare 01.01.2009, când trebuia să intre în vigoare. Conținutul *Tratatului de modificare a Tratatului asupra Uniunii Europene*, face referire și la respectarea drepturilor omului, sens în care introduce prin art.6 alin.1, următoarea prevedere: „Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute de *Carta drepturilor fundamentale* adoptată la 7 decembrie 2000, astfel cum a fost modificată la (... 2007), care are aceeași valoare juridică ca și tratatele.” Din conținutul acestui articol rezultă cel puțin două ipoteze de lucru demne de luat în seamă și anume:

Componentele Cartei fundamentale a Uniunii Europene

Uniunea Europeană, contribuie la apărarea și dezvoltarea valorilor sale comune, cu respectarea diversității culturale și a tradițiilor popoarelor Europei, precum și a identității naționale a statelor membre și a organizării puterilor lor publice la nivel național, regional și local. În acest context, *Carta*, reafirmă prin respectarea competențelor și sarcinilor Uniunii, precum și prin principiul subsidiarității, drepturile care rezultă în special din tradițiile constituționale și din obligațiile internaționale comune statelor membre, din *Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, din *Cartele sociale* adoptate de Uniune și de către Consiliul Europei, precum și din jurisprudența *Curtii de Justiție a Uniunii Europene și a Curtii Europene a Drepturilor Omului*. *Carta fundamentală a Uniunii Europene* conține mai multe categorii de drepturi, intitulată sugestiv: demnitate, libertăți, egalitate, solidaritate, cetățenie, justiție.

Respectarea drepturilor omului în viziunea *Tratatului de la Lisabona*
Adoptarea *Constituției europene* s-a ablat, deoarece, la referendumul organizat în Franța, acest proiect de

Constituție a fost respins, lucru similar întâmplându-se și în Olanda. În această situație, ajungându-se în impas, la Consiliul european din 2006 s-a hotărât să se amâne discuțiile referitoare la acest proiect, iar la aniversarea a 50 de ani de la semnarea primelor tratate constitutive, în iunie 2007, s-a hotărât să se realizeze un nou tratat care să preia o parte din prevederile *Constituției europene* dar fără a se mai numi constituție.

Adoptat la 13 decembrie 2007, la Lisabona, *Tratatul de modificare a Tratatului asupra Uniunii Europene și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene* care modifică *Tratatul de instituire a Comunității Europene*, a avut ca termen de ratificare 01.01.2009, când trebuia să intre în vigoare. Conținutul *Tratatului de modificare a Tratatului asupra Uniunii Europene*, face referire și la respectarea drepturilor omului, sens în care introduce prin art.6 alin.1, următoarea prevedere: „Uniunea recunoaște drepturile, libertățile și principiile prevăzute de *Carta drepturilor fundamentale* adoptată la 7 decembrie 2000, astfel cum a fost modificată la (... 2007), care are aceeași valoare juridică ca și tratatele.” Din conținutul acestui articol rezultă cel puțin două ipoteze de lucru demne de luat în seamă și anume:

Uniunea Europeană, contribuie la apărarea și dezvoltarea valorilor sale comune, cu respectarea diversității culturale și a tradițiilor popoarelor Europei, precum și a identității naționale a statelor membre și a organizării puterilor lor publice la nivel național, regional și local. În acest context, *Carta*, reafirmă prin respectarea competențelor și sarcinilor Uniunii, precum și prin principiul subsidiarității, drepturile care rezultă în special din tradițiile constituționale și din obligațiile internaționale comune statelor membre, din *Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, din *Cartele sociale* adoptate de Uniune și de către Consiliul Europei, precum și din jurisprudența *Curtii de Justiție a Uniunii Europene și a Curtii Europene a Drepturilor Omului*. *Carta fundamentală a Uniunii Europene* conține mai multe categorii de drepturi, intitulată sugestiv: demnitate, libertăți, egalitate, solidaritate, cetățenie, justiție.

Respectarea drepturilor omului în viziunea *Tratatului de la Lisabona*
Adoptarea *Constituției europene* s-a ablat, deoarece, la referendumul organizat în Franța, acest proiect de

Valoarea de tratat acordat *Cartei* face ca aceasta să fie apreciată ca făcând parte din izvoarele de drept comunitar principale și, ca atare, alături de toate celelalte tratate constitutive și tratate modificatoare, are caracter de obligativitate față de toate statele care vor trebui să o aplice în legislația proprie, la fel ca și pe cele ale celorlalte tratate comunitare.

Pentru a nu omite drepturi și libertăți fundamentale ale omului, așa cum se poate observa cu ușurință, Uniunea Europeană aderă și la prevederile *Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, document fundamental elaborat de Consiliul Europei.

În acest context s-ar pune firească întrebare: De ce mai era necesară o *Cartă*, dacă exista deja o *Convenție* care apăra drepturile omului?

La o privire mai atentă se poate observa faptul că instituția care a adoptat *Convenția* este Consiliul Europei, instituție care nu face parte din sistemul instituțional al Uniunii Europene, context în care, pentru a pune în aplicare prevederile *Convenției*, este abilitată *Curtea Europeană a Drepturilor Omului*(CEDO). Astfel, se poate înțelege cu ușurință faptul că CEDO nu face parte din instituțiile Uniunii Europene și atunci ar fi apărut un conflict de interese între CEDO și *Curtea Europeană de Justiție*, singura instanță competentă să judece litigiile în legătură cu aplicarea și punerea în practică a *Tratatelor Uniunii Europene*.

Aceasta reprezintă explicația pentru care a fost nevoie de o *Cartă a drepturilor omului*, specifică numai Uniunii Europene, pentru ca, astfel, *Curtea Europeană de Justiție* să poată pune în aplicare unul dintre dezideratele majore ale Uniunii Europene, anume preocuparea permanentă pentru respectarea drepturilor cetățeanului european.

Aflat încă în procesul de ratificare de către statele membre ale Uniunii Europene, *Tratatul de la Lisabona* va reprezenta cadrul general de dezvoltare și evoluție a celei mai noi structuri organizatorice existente în lume, iar normele statuate de acesta asigură o nouă perspectivă în ceea ce privește aplicarea prevederilor tratatelor fundamentale și a celor modificatoare, care guvernează pe principii noi afirmarea Europei în lume.

Redresarea economică a româniei și îmbunătățirea nivelului de trai al poporului

Lect. univ.dr. Mihaela STANCIU
Facultatea de Marketing și Afaceri Economice Internaționale

România trebuie și poate să se redreseze economic, într-un timp relativ scurt, deoarece, încă mai dispune, și în prezent, de resursele necesare. România, a demonstrat în decursul istoriei sale, nu numai o dată, că se poate redresa economic, chiar și în timp mai scurt, atunci când există voință politică în acest sens și când toți factorii de decizie - de la cel mai jos nivel până la cel mai de sus - consideră că interesul național este mai presus decât interesul individual sau de grup.

Generația tânără din țara noastră, din care fac parte, este obligată să se implice în stoparea dezastrului economic în care ne aflăm, nu prin tragerea la răspundere a celor care au condus România și au contribuit la acest dezastru, deoarece nu avem nici competența necesară, nici timpul necesar și nici nu dorim acest lucru. Noi, generația tânără din învățământ, trebuie să ajutăm din ce în ce mai mult la stoparea dezastrului economic și începerea redresării economice, prin mijloacele pe care le avem la îndemână sau le putem găsi.

Ca o primă măsură, ar trebui să credem cu convingere în posibilitatea stopării și redresării economice a țării noastre, să ne pregătim cât mai bine în specialitățile noastre, dar și să ne lărgim baza de cunoaștere, să ținem seama de necesitățile societății actuale, să propunem cu curaj celor de la conducerea țării - la toate nivelurile - măsuri concrete de redresare economică și de îmbunătățirea nivelului de trai al celor mulți și fără locuri de muncă, a tineretului, care reprezintă baza viitorului națiunii noastre.

Să pregătim cât mai bine tinerii care urmează cursurile învățământului, de stat și particular, astfel încât: să știe să gândească logic, să știe să folosească cu curaj descoperirile științei și tehnicii, să se poată adapta cu ușurință în orice situație, să gândească pozitiv și să aibă încredere că pot și trebuie să se implice în dezvoltarea țării în toate domeniile.

Pentru dezvoltarea economică sănătoasă și de lungă durată, trebuie să se studieze toate mijloacele posibile, să se țină seama de ce resurse avem în prezent, de nevoile pieței interne și externe și să se întocmească, la nivel național, planuri de dezvoltare pe durată scurtă (3-5 ani), medie (10-20 ani) și lungă (30-50 de ani), în care statul să aibă rolul hotărâtor, atât în întocmirea și punerea lor în execuție, susținerea financiară, conducerea și urmărirea și parcursul desfășurării execuției acestora, luându-se măsurile care se impun.

O dezvoltare economică, într-un timp cât mai scurt și cu costuri cât mai mici, nu se poate realiza decât cu ajutorul direct și nemijlocit al statului din această perioadă. Plecând de la cele spuse anterior și pentru stoparea declinului economic și îmbunătățirea relativă a nivelului de trai, propun următoarele măsuri, care ar trebui luate urgent de către conducerea guvernului nostru:

● Pentru stoparea sărăciei, trebuie să fie oprită vânzarea acțiunilor și proprietăților, pe care le mai deține în prezent statul și să ia măsuri de punere lor în valoare, acolo unde se impun.

● Mărirea capitalului băncilor proprietate de stat în vederea

acordării creditelor necesare investițiilor în orice domeniu, cu dobânzi reduse și pe termen lung, pentru crearea de locuri de muncă și plus-valoare la creditele acordate.

● Colectarea corectă și la timp a tuturor dărilor către stat, în special de la agenții economici, și tragerea la răspundere a rău platnicilor și a organelor de urmărire a executării acestora de către cei în drept pentru neîndeplinirea serviciilor pentru care sunt plătiți și înlocuirea lor din funcție, dacă este cazul.

● Impulsionarea activității organelor de control, privind evaziunea fiscală și sancționarea și înlocuirea celor care nu se achită de sarcinile

mai mare decât toate cheltuielile producției și vânzării ei pe piață.

● Mărirea valorii punctului de pensie de la 732,8 lei la 832 lei, așa cum a fost stabilit în anul 2008 de către guvernul condus de primul-ministru Tăriceanu.

● Desființarea pilonului II de pensii, deoarece a fost incorect stabilit, luându-se din fondul de pensii creat numai pentru pensile aflate în plată la acel moment și nicidecum pentru cei care se vor afla în viitor, adică peste 30-35 de ani, deci fără niciun beneficiu, pentru prima categorie, și nici cu siguranța recuperării lor la data stabilită și în totalitate. Această măsură a capitalizat băncile private, fără nicio contribuție la îmbunătățirea nivelului de trai al pensionarilor în plată și nici pentru cei care vor fi în viitor, deoarece băncile nu dau dobândă la sumele încasate lunar de către bancă, 2,5% din fondul de pensii, ci, din contră, din o cotă din sumele încasate pentru gestionarea fondului.

Prin măsurile propuse se poate realiza suplimentarea bugetului de stat, în vederea susținerii în mai mare măsură a investițiilor și îmbunătățirii situației financiare a salariaților cu venituri mici și pensionarilor.

Aș dori ca acest articol să constituie un îndemn la reflecție asupra stării actuale a economiei românești și a nivelului de trai al poporului, în vederea identificării și propunerii de măsuri pentru schimbarea în bine, în special în localitățile unde nu sunt asigurate nici măcar 50% din necesarul locurilor de muncă.

HARETIȘTII, DIN NOU ÎN TOPUL NAȚIONAL

Nouă medalii la Campionatul Național Universitar de Atletism indoor

(Urmare din pag. 1)

Instalată la conducerea cursei de **trei km mars**, încă de la primul tur de pistă, **Alexandra Grădinaru**, studentă în anul II, a luat cursa pe cont propriu și a trecut prima linia de sosire, depășindu-și adversarele cu un tur de pistă. Este de apreciat efortul Alexandrei, într-o probă în care trebuie valorificate la cote maxime tehnica de deplasare și efortul fizic.

Nici studenții nu au fost mai prejos... **Sergiu Ursu**, student în anul III, a adus echipei haretiiștilor locul I în proba de **aruncare a greutății**. Serios și hotărât, Sergiu a dominat proba fără emoții, încă de la prima aruncare, și a urcat pe podiumul de premiere pe cea mai înaltă treaptă.

La fel de determinat a fost și **Cornel Bănanău**, student în anul I, care a trecut primul linia de sosire în proba de **alergare 60m garduri**. Deși emoționat pentru prima sa participare la campionatele naționale universitare de atletism, Cornel a dominat proba și cu toți ne-am bucurat să-l vedem ocupând locul I, pe podiumul de premiere.

Așadar, două studenți și doi studenți de la Facultatea de Educație Fizică și Sport din Universitatea *Spiru Haret* au devenit campioni universitari în anul 2011 și au urcat pe prima treaptă a podiumului de premiere, unde au primit diplome, medalii și tricouri de campioni.

Studenții haretiiști au urcat și pe treapta a doua a podiumului de premiere. Astfel, Mihaela Nunu, așa cum aminteam în rândurile anterioare, a obținut locul al II-lea în proba de **alergare 400m**. **Liliana Danci**, studentă în anul I, a obținut locul al II-lea într-o probă foarte disputată, respectiv **alergare 3000m**, iar Andreea Ciobanu, studentă în anul II, a obținut același loc, **II**, în proba de **aruncare a greutății**.

Pe treapta a treia a podiumului de premiere au urcat studenții **Adrian Slabu** (anul II), la proba de **săritură în lungime**, și **Liliana Danci** (anul I) la proba de **alergare 1500m**.

Succesul studenților atleți de la Facultatea de Educație Fizică și Sport la Campionatele Universitare este demn de respect, luând în considerație faptul că aceștia au reușit să combine optim efortul sportiv cu studiul profesional, într-o perioadă în care se aflau în plină sesiune de examene de iarnă.

Performanțele studenților noștri nu sunt întâmplătoare. În fiecare an universitar, studenții haretiiști s-au clasat pe primele locuri în competițiile de sală sau aer liber, la campionatele naționale universitare de atletism.

Tot respectul și admirația comunității universitare pentru studenții sportivi de la Facultatea de Educație Fizică și Sport din cadrul Universității *Spiru Haret*!

Cadrelle didactice și studenții Universității *Spiru Haret* sunt implicați în nouă proiecte finanțate din fonduri structurale

REPETABILĂ ȘI MEREU UNICĂ, SESIUNEA

(Urmare din pag. 1)

Chiar dacă, la un moment dat, pare că nu se mai termină, și cărțile par mai groase, cuvintele scrise cu litere mai mici, peste ani, când ne vom aminti de anii de facultate, sesiunea va fi cea mai frumoasă amintire. Ne vom gândi cu drag la întâlnirile cu colegii pentru a învăța, la emoțiile de pe hol, înainte de a intra la examen, la fețele bucurătoare sau la cele triste, care amplifică emoția. La chipurile profesorilor, care ne așteaptă în sala de examen, unii cu zâmbet larg, alții serioși, evident, în funcție de materia la care dai examen. Ne vom aminti de cel mai greu examen, cel pentru care ne-am concentrat la maximum, acesta va fi și cea mai dulce amintire. Dar până să ajungem să ne amintim, trebuie să trăim

sesiunea. Suntem încă în febra examenelor și nu numai noi, studenții de la Universitatea *Spiru Haret*. Febra examenelor e o *viroză* ce a împânzit orașul, toți studenții sunt afectați, poți să îți dai seama ușor, în tramvai sau metrou, autobuz sau orice alt mijloc de transport în comun, sunt tineri care învăț și sau schițează exerciții. Când te apropii de facultate pare că aerul se rarefiază, nu e nimic anormal, toți studenții respiră mai mult sau mai puțin ușurați. În fața sălilor de examen aceiași atmosfera tensionată, aceiași colegi care se felicitați sau își adresează urări de încurajare, aceiași punni

strânși, în semn de noroc și aceleași gesturi și ticuri ca în fiecare an. Deși totul se repetă, emoțiile sunt autentice. Colega mea Gabriela Vlădăreanu îmi mărturisese că „Anul acesta (anul II, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice, specializarea Jurnalism), cel mai greu examen mi s-a părut cel de la *Sociologia opiniei publice* (lector univ. dr. Sofia Bratu, asistent univ. dr. Bianca Mitu). Acum mă bucur pentru ea, a promovat examenul cu o notă bună.

Pentru cei care încă se află în sesiune, succes și concentrare maximă, iar, pentru cei care au terminat, relaxare plăcută!

Cronologia vieții literare românești

Joi, 3 februarie, la sediul Societății Naționale *Spiru Haret* pentru Educație, Știință și Cultură, a fost lansată *Cronologia vieții literare românești*, volumele I, II și III, proiect inițiat de acad. Eugen Simion, derulat de Institutul de Teorie și Istorie Literară „G. Călinescu”, volume aparute la Editura *Muzeului Literaturii Române* în anul 2010.

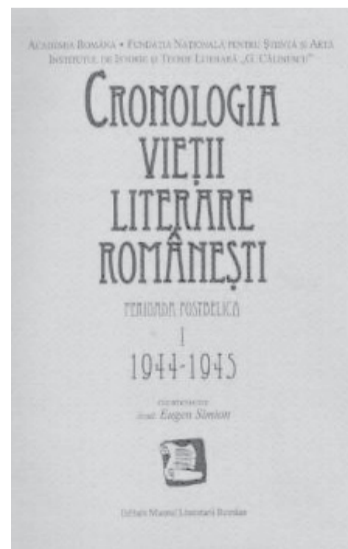
Coordonarea generală și prefața aparțin academicianului Eugen Simion. Au participat oameni de cultură, specialiști, cadre didactice.

În cadrul evenimentului, al cărui moderator a fost profesorul Valeriu Răpeanu, cadru didactic la Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice, au luat cuvântul prof. univ. dr. Lucian Chișu, directorul *Muzeului Literaturii Române*, cadru didactic la Facultatea de cadru didactic la Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice, cercetător științific principal Cristina Balinte, prof. univ. dr. N. Georgescu, decanul Facultății de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice.

LIMBĂ ȘI LITERATURĂ: TEORII ȘI APLICAȚII

Facultatea de Litere din cadrul Universității *Spiru Haret* organizează Sesiunea anuală de comunicări științifice a cadrelor didactice, cu tema: LIMBĂ ȘI LITERATURĂ: TEORII ȘI APLICAȚII, în perioada 13 – 14 mai 2011.

Discursurile se vor desfășura pe următoarele secțiuni: Lingvistică teoretică; Lingvistică aplicată; Analiza Literară; Studii de traducere; Studii culturale; Studii literare; Studii de Gen; Didactica limbilor străine. Comunicările vor fi prezentate în limbile: română, engleză, franceză, germană, italiană, spaniolă, rusă.

Aspecte de drept comparat privind garantarea constituțională a autonomiei locale în țările Uniunii Europene

Lect.univ.dr. Alina Elena TĂNĂSESCU
Facultatea de Drept și Administrație Publică, Craiova

„autonomia locală dreptul și capacitatea efectivă pentru colectivitățile locale să reglementeze și să administreze, în cadrul legii, pe propria răspundere și în profitul populației respective, o parte importantă a treburilor publice”.

Autonomia locală este concepută în context european ca un element component al principiilor democratice comune tuturor statelor membre ale Consiliului European, care prin reglementarea ei legală și aplicarea concretă face posibilă descentralizarea puterii.

Conceptul de autonomie locală a fost definit prin intermediul Cartei europene pentru autonomie locală, semnată la 15 octombrie 1985 la Strasbourg, care a intrat în vigoare la data de 1 septembrie 1988.

Art.3 al Cartei definește conceptul de autonomie locală:

„1. prin autonomie locală înțelegem dreptul și capacitatea efectivă pentru colectivitățile locale să reglementeze și să administreze, în cadrul legii, pe propria răspundere și în profitul populației respective, o parte importantă a treburilor publice.

2. acest drept este exercitat de consilii sau adunări compuse din membrii aleși prin sufragiu liber, secret, egal, direct și universal, care pot dispune de organe executive responsabile față de ei. Această dispoziție nu prejudiciiază recurgerea adunărilor cetățenești la referendum sau la orice altă formă de participare directă a cetățenilor, acolo unde ea este permisă de lege”.

Principiul autonomiei locale este în statele unitare descentralizate în principiu cu valoare constituțională, ceea ce înseamnă că legiuitorul nu-i poate aduce atingere. Legea poate determina conținutul autonomiei locale, dar nu poate afecta existența principiu. De altă parte, nici un alt act normativ nu poate determina conținutul autonomiei locale.

Consacrarea legală a conceptului de autonomie locală se regăsește în constituțiile țărilor europene.

Constituția Belgiei, cu sistemul federal complicat pe care îl creează, instituie patru regiuni lingvistice și trei comunități, trei regiuni, provincii și comune. Se îmbină aici federalismul și autonomia locală, într-un mod complex, cu un partaj constituțional laborios de competențe între structuri.

În Constituția Belgiei sunt specificate clar elementele definitorii ale autonomiei locale. Aceasta dă competență legii de a reglementa instituțiile provinciale și comunale pe baza următoarelor principii: alegerea directă a membrilor consiliilor provinciale și comunale, descentralizarea atribuțiilor către instituțiile provinciale și comunale, intervenția autorității de tutelă ori a puterii legislative pentru asigurarea respectării legii și protejării interesului general etc.

Constituția Franței garantează și dezvoltă autonomia locală,

termenul utilizat pentru a desemna autonomia locală fiind libera administrare. Libera administrare a colectivităților teritoriale locale și statutul acestora sunt materii înscrise în Constituție - art.34 și art.72. În Franța regimul constituțional aplicabil este cel conferit de Constituția din 1958, care consacră regimul semiprezidențial.

Franța reprezintă un stat unitar descentralizat, ale cărui funcții administrative se întind la nivel intermediar sau regional asupra a 26 de regiuni și 101 de departamente, iar la nivel local pentru 36736 de colectivități locale.

În prezent Franța aplică principiul descentralizării și al deconcentrării administrative, deși a avut până în 1970 o administrație puternic centralizată.

Disfuncțiile și carențele acestui sistem i-au făcut pe guvernatori să înțeleagă criza și să inițieze planuri de reformă. Michel Crozier îi amintește pe „cei care decid și care nu cunosc direct problemele pe care ei le au de tranșat” pe când cei care sunt în domeniu și cunosc problemele „nu au puterea necesară pentru a efectua deciziile și pentru a experimenta inovațiile devenite indispensabile”.

Colectivitățile locale sunt împărțite în arondismente și comune. Comunele se bucură de autonomie administrativă locală, întrucât Constituția prevede în mod clar garantarea dreptului de a reglementa pe propria răspundere toate problemele comunităților locale.

În Germania este în vigoare Constituția din 23 mai 1949 a R.F.G., act fundamental care conferă statului german o organizare democratică în care suveranitatea emană de la popor și o structură de stat de tip federal.

Constituția Germaniei, o constituție a unui stat federal, reglementează în special raporturile dintre federație și landuri, autonomia locală relevând pe acestea din urmă, termenul nefiind utilizat în mod expres.

Constituția Republicii Grecia reglementează organizarea administrației de stat pe baza unui sistem de deconcentrare, încredințând gestiunea afacerilor locale colectivităților locale, care se bucură de „autonomie administrativă” (art. 102, pct. 2).

Constituția Luxemburgului, consacră autonomia comună recunoscând comunele formate din comunități autonome, constituite pe bază teritorială, posedând personalitate juridică și girând prin propriile organe, propriul patrimoniu și interes (art. 107, pct. 1).

Constituția Republicii Italiene, după ce consfințește organizarea statului în regiuni, provincii și comune (art. 114) recunoaște pe de o parte, calitatea regiunilor de organisme autonome ce dispun de puteri particulare și funcții proprii (art. 115), iar pe de altă parte, atribuie Sardiniei, Siciliei, forme și condiții particulare de autonomie în

termenii unor statute speciale adoptate prin legi constituționale.

Constituția Spaniei din 27 decembrie 1978 prevede:

„Constituția garantează autonomia comunelor. Acestea vor avea deplină personalitate juridică. Conducerea și administrarea lor revine consiliilor municipale respective, formate din primari și consilieri” (art. 140).

Articolul 113 pct. 1 din Constituția Regatului Spaniei recunoaște, provinciile limitrofe, având caracteristici istorice, culturale și economice comune, teritoriilor insulare și provinciilor având o identitate regională istorică, posibilitatea de a se guverna ele singure, prin constituirea în „comunități autonome”.

Constituția spaniolă garantează dreptul de autonomie a naționalităților și a națiunilor care o compun și solidaritatea dintre ele.

Constituția Portugaliei arată că organizarea statului include colectivitățile locale. Este reglementat un anumit regim politic și administrativ arhipelagului Azorelor și Maderelor, bazat pe „caracteristicile geografice, economice, sociale și culturale ale acestor regiuni și imemorabilele aspirații autonomiste ale populațiilor insulare” (art.227 pct. 1).

Deși autonomia regiunilor vizează participarea cetățenilor la viața democratică a acestora și la promovarea propriilor interese economice și sociale, ea este limitată prin ceea ce „Autonomia politică și administrativă regională nu poate atenta la suveranitatea statului. Ea se exercită în cadrul conferit de Constituție” (art. 227, pct. 3).

Regatul Unit, fără o constituție scrisă, lasă „local government” pe seama legii. Fiecare dintre cele patru părți care îl compun (Anglia, Tara Gallor, Scoția și Irlanda de Nord) are o organizare locală proprie.

Constituția Irlandei nu menționează autonomia locală, problema fiind de domeniu legii.

Constituția Danemarcei prevede dreptul comunelor de a se administra

liber, sub supravegherea statului, în condițiile fixate de lege, prevăzând existența de consilii municipale și de consilii parohiale așez.

Menționăm că prevederile unor constituții europene referitoare la conceptul de autonomie locală prevăd expres că „colectivitate teritorială” se înțelege comuna (rurală și urbană).

Constituția Franței din 4 octombrie 1958 prevede: „Colectivitățile teritoriale ale Republicii sunt comunele, departamentele, teritoriile de peste mări. Orice altă colectivitate teritorială este creată de lege. Colectivitățile se administrează în mod liber prin consilii alese, în condițiile prevăzute de lege (art. 72).

Exemplele utilizate permit surprinderea contextului constituțional european al reglementării autonomiei locale la care se adaugă conlucra diversității modalităților de a concepe autonomia locală.

Din analiza exemplor de constituții ale statelor Comunității Europene, două tendințe se conturează cu claritate:

- preocuparea statelor de a integra autonomia locală în contextul mai general al principiilor democratice, al participării comunităților locale la afirmarea propriilor interese, tendință afirmată mai pregnant în legislația specială;

- conturarea conceptului de autonomie locală, după deceniul șase al secolului nostru, culminând cu adoptarea Cartei europene a autonomiei locale, la Strasbourg în anul 1985.

Practic, fiecare constituție înglobează o formă particulară de reglementare a autonomiei locale ce ține de condițiile istorice ale formării statului respectiv, de structura acestuia și forma de guvernământ, de tradițiile și aspirațiile cetățenilor respectivi.

Concluzia lui Henri Oberdorff este că: „Aceste diferite constituții europene, prin demersul lor descentralizator, autoautorizează înflorirea unei Europe infraetnică complementară unei Europe a comunității de state”

CUM SĂ FII UN BUN NEGOCIATOR?

Conf.univ.dr. Cezar BRAICU
Universitatea Spiru Haret, București
Conf.univ.dr. Cibela NEAGU
Universitatea „ARTIFEX”, București

Rezultatele negocierii depind în mare măsură de calitățile managerilor, ale negociatorilor. Aceștia sunt indivizi cu personalități diferite, care interacționează. Ei pot să perceapă realitatea într-un mod diferit, datorită sistemelor de referință individuale cu care operează. Indivizii negociatori se deosebesc, de asemenea, prin competența cu care abordează și conduc procesele negocierii. Competența negociatorului se traduce prin capacitatea acestuia de a îndeplini sarcinile specifice la un standard ridicat și înglobează atât cunoștințe, cât și aptitudini, atitudini și comportamente necesare.

Personalitatea negociatorului

Personalitatea reprezintă cadrul relativ stabil al gândurilor, sentimentelor și comportamentelor, care conferă individului unicitate, făcându-l diferit de alți oameni. De-a lungul timpului s-au dezvoltat teorii diferite, care au încercat să explice natura și dinamica personalității umane. Primele au pornit de la observațiile din viața cotidiană și au descris oamenii prin trăsături (bun, blând, agresiv etc.). În perioada modernă au fost dezvoltate, de asemenea, teorii pe baza cărora au fost descrise tipuri și stiluri de personalitate. Sunt cunoscute, astfel, clasificarea în tipul de personalitate introvertită (caracterizată prin orientare spre sine, incoercibilitate, timiditate etc.) și extravertită (caracterizată prin orientare spre exterior, expansivitate, înclinare spre acțiune, tendința de a domina etc.). Numeroase modele ale unui stilului personal constituie baza teoretică pentru testele utilizate la selectarea, la evaluarea personalului ori pentru planificarea carierei.

Trăsăturile de personalitate ale individului negociator pot avea o influență asupra modului în care acesta abordează și se comportă în negocieri. Totuși, în cazul unui negociator profesionist, înclinațiile naturale ale personalității sale sunt eclipsate de alți factori. Aceștia pot fi: circumstanțele, pregătirea negocierii, experiența profesională, diferite tehnici aplicate (ex: analiza tranzacțională) etc.

Competența negociatorului

Conceptul de competență este complex și se traduce prin capacitatea unei persoane de a îndeplini o sarcină specifică la un standard ridicat. Prin urmare, competența nu poate fi înțeleasă decât în legătură cu o activitate precisă (cum este negocierea) și cu anumite criterii de apreciere a performanței. El înglobează atât cunoștințele, cât și aptitudinile, atitudinile și comportamentele necesare îndeplinirii sarcinii.

Aptitudinile

Aptitudinile reprezintă înclinația și calitățile psihice ale individului care condiționează îndeplinirea în bune condiții a unei munci.

Aptitudinile generale ale negociatorului sunt cele care se cer în multe alte locuri de muncă: spirit de observație, memorie, atenție, prezență de spirit, gândire logică, imaginație, etc. Este dificil de negociat cu o persoană care manifestă o aparentă lipsă de inteligență sau memorie, lipsă de atenție sau imaginație, aceasta conducând la obsesia partenerului. Din acest motiv, deficiențele de aptitudine sunt uneori mimate în scop tactic, pentru a câștiga puncte pe seama adversarului.

Flexibilitatea

Flexibilitatea este esențială în negociere, deoarece definește capacitatea de adaptare la multiplele situații și la oamenii diferiți ce vor fi întâlniți. În cursul negocierii, partenerul poate trece de la ambulanță la mârșenie sau de la generozitate la încăpățănare iar, prin adaptarea la aceste schimbări, el poate fi menținut pe terenul unei bune înțelegeri, evitându-se alunecarea spre conflict.

Creativitatea

Creativitatea este una dintre calitățile negociatorului care constituie, totodată, o sursă de putere. Aceasta îi permite să descopere perspective noi asupra problemei și să genereze soluții bune, uneori neașteptate, mai ales în momentele de blocaj al negocierii.

În măsura în care negociatorul are în vedere atât interesele proprii, cât și pe ale partenerului, contribuția sa va fi nu numai apreciată, dar devine indispensabilă pentru obținerea unor rezultate favorabile.

Gândirea pozitivă

Gândirea pozitivă este echivalentul cu „un moral ridicat” și se manifestă prin optimism, privitor la rezultatele acțiunilor întreprinse, și prin încredere în judecata și acțiunile proprii. Prin această devine o sursă puternică de energie internă. Evident, gândirea pozitivă trebuie să fie, totodată, logică și realistă.

O tehnică de menținere a tonusului psihic este să nu formulăm gândurile și să nu evaluăm acțiunile noastre în termeni negativi („nu voi reuși”), adică să gândim în permanență pozitiv. O altă tehnică, la care se poate recurge în momentele critice, este să întrerupem fluxul negativ al

gândurilor, imaginându-ne lucruri plăcute; un set de astfel de imagini ar fi util să-l avem deja pregătit în memoria noastră.

Automotivarea implică conștientizarea intereselor, nevoilor, motivelor care stau la baza acțiunii pe care o întreprinde negociatorul. Aceasta se realizează în mai multe etape. În primul rând, este necesar să clarifice interesul, obiectivul, consecințele și miza acțiunii; în al doilea rând, să identifice resursele interioare care îl determină să acționeze (ceea ce are legătură cu atitudinile, valorile sau nevoile sale fundamentale); în al treilea rând, pentru a se menține motivat, să vizualizeze permanent aceste cauze care îi determină acțiunea. Automotivarea are astfel nu numai rolul de a da consistență logică acțiunii, dar contribuie la formarea și la întărirea voinței de a reuși.

Abilitatea

Abilitatea (sau deprinderea) se referă la îndemânarea, priceperea, iscusința, dobândite de regulă de-a lungul timpului într-o îndelungă oarecare. Negocierea, ca sarcină de muncă, reclamă o bună pregătire în câteva domenii critice pentru conducerea și desfășurarea proceselor specifice care o formează. Dintre acestea, vom aminti:

- abilitatea de bun vânzător; în acest caz vorbim de vânzare în sensul cel mai larg posibil: de produse sau servicii, de idei, de puncte de vedere etc.

- abilitatea de a colecta și a prelucra informații;

- abilitatea de comunicare (în special de a pune întrebări, ascultarea activă, prezentarea);

- abilitatea de a convinge și a influența;

- abilitatea managerială (mai ales a componentelor de planificare, organizare și control);

- abilitatea de creare a unui climat optim de lucru;

- abilitatea de a face și a primi concesii;

- abilitatea de a trata conflictele.

Atitudinea

Atitudinea este un concept util pentru a înțelege legătura dintre planul intim al percepțiilor, convingerilor sau valorilor individului și planul exterior al comportamentelor. Negocierea prilejuiește întâlnirea unor persoane sau grupuri care au atitudini neluate în considerare diferite referitor la natura problemelor și la modul de abordare a lor. De aceea, înțelegerea acestor aspecte are o deosebită importanță pentru a se asigura succesul negocierii.

Conceptul include trei componente:

- componenta cognitivă: fiecare persoană își construiește imagini despre lume, își formează convingeri proprii, pe baza cunoașterii realității, valorificând experiențele proprii de viață. Forța acestor convingeri este diferită, de la convingeri slabe la convingeri foarte puternice. Partenerul poate, de pildă, să nu agreeze în principiu colaborarea cu firme est-europene.

- componenta afectivă: imaginile despre lume au întotdeauna o încărcătură emoțională; situațiile, evenimentele sau persoanele, pe care individul ajunge să le cunoască, nu rămân fără ecou în plan afectiv.

- componenta comportamentală: convingerile și sentimentele asociate acestora determină o anumită tendință de exteriorizare a persoanei față de o situație, eveniment sau persoană (ex.: ascult cu respect opiniile partenerilor de discuție”).

Se presupune că cele trei componente coexistă armonios, respectând o logică interioară. De aceea, o schimbare la nivelul unei

componente este însoțită de o schimbare compensatorie a altuia sau ambelor celorlalte componente.

De exemplu, negociatorul poate parcurge următoarea suită de acomodări în interiorul atitudinii față de partenerul său: „Știu ca este un partener de încredere...” (convingere), „dar sunt supărat ca nu m-a informat la timp despre întârzierea livrării ultimii tranșe din contractul vechi...” (modificare în plan comportamental).

Atitudinea pe care o are negociatorul față de activitatea de negociere îi conferă tendința de a adopta o unii stil specific de abordare a acestor procese.

Surse de erori în activitatea negociatorului

După cum am văzut, a fi un bun negociator înseamnă a aduna o serie de calități generale pentru a fi articulate cu aptitudinile specifice procesului de negociere. Vom prezenta în continuare anumite funcții de personalitate prin intermediul celor mai frecvente erori de atribuire.

Stereotipul reprezintă tendința de a extinde asupra unui individ, în mod nejustificat, caracteristicile care aparțin clasei din care acesta face parte.

Stereotipul poate avea drept reper orice grup socio-profesional, de vârstă sau de sex. Astfel, se poate considera că dacă militarii sunt persoane dure, severe și ordonate și militarii din fața mea va avea cu necesitate aceleași caracteristici; analog, tinerii sunt neastoromici; femeile nu sunt buni negociatori etc. Comunicarea cu o persoană dominată de stereotipi este dificilă și influențează negativ raporturile și procesele de schimb din cadrul negocierii. Pentru că stereotipul se construiește pe unele caracteristici de profunzime ale personalității va fi dificil de contracarat.

Efectul de halo reprezintă tendința de a construi imaginea unei persoane plecând de la o anumită situație în care aceasta a fost implicată. Felul în care persoana a reacționat în acea situație este considerat drept marcă a personalității respective și „iradiază” asupra acesteia chiar și în situațiile care evidențiază lipsa calității atribuite. Prin efectul de halo, negociatorul nu poate evalua corect și actual partenerul de dialog, lăsându-se dominat de impresia pe care i-a produs-o într-un moment trecut.

Efectul Pygmalion Pygmalion este un personaj din mitologia greacă. Acesta este sculptor și, la un moment dat, a realizat, din fildeș, o siluetă feminină. Sculptorul și pierdut în îndrăgostit imediat de propria creație, căreia îi atribuia calitățile ideale femininității. În acest sens, efectul Pygmalion desemnează tendința de a atribui celorlalți elemente de dorință, aflate în consens cu raționamentul și așteptările personale. Negociatorul va considera că obiecția partenerului vine în sprijinul ofertei sale, când situația este, de fapt, defavorabilă.

Proiecția este procesul prin care atribuim celorlalți calități sau defecte pe care nu le acceptăm în noi înșine. În multe situații conflictuale căutăm factorul responsabil în afara noastră: celălalt este nervos, celălalt este vinovat, dar niciodată noi.

Concluzii

Pregătirea teoretică a negociatorului trebuie să acopere domenii variate. De la cel economic și juridic până la cunoștințe specifice domeniului de activitate al organizației pe care o reprezintă. Cunoștințele negociatorului servesc drept punct de legătură cu partenerul de dialog și constituie factori ai competenței sale de comunicare.

FONDURILE DE INVESTIȚII. AVENTURI VECHI ȘI NOI

Prof. univ. dr.
Emilian M. DOBRESCU

Un asalt al fondurilor de investiții a precedat criza financiară

La 27 noiembrie 2007, fondul *Abu Dhabi Investment Authority* (ADIA) a cumpărat 4,9 la sută din *Citigroup*, prima bancă mondială, pentru 7,5 miliarde de dolari. Două săptămâni mai târziu, fondul *Government of Singapore Investment Corporation* (GIC) a înjețat 10 miliarde de dolari în grupul european *UBS*, a zecea bancă mondială. La 19 decembrie 2007, era rândul fondului *China Investment Corporation* (CIC) să cumpere 9,9 la sută din capitalul marilor bănci de afaceri *Morgan Stanley*, pentru 10 miliarde de dolari. Apoi, la 24 decembrie, numărul unui mondial al băncilor de investiții, *Merrill Lynch* a anunțat că a primit 4,4 miliarde de dolari de la fondul *Temasek Holdings*, din Singapore, pentru a-și regla problemele de lichiditate.

La 15 ianuarie 2008, alte fonduri suverane de investiții, precum cel din Kuveit și cel din Coreea de Sud, au investit 6,6 miliarde dolari tot în *Merrill Lynch*. În aceeași zi, *Citigroup* a anunțat că a vândut acțiuni de 12,5 miliarde dolari fondului *GIC* și lui *Kuwait Investment Authority* (KIA). În total, în câteva săptămâni, mai mult de 60 de miliarde de dolari au fost investite de fondurile suverane în sectorul financiar occidental.

Nu vi se pare ciudat? Anul 2007 debutase sub cele mai bune auspicii: băncile aflușau o sănătate de fier, dar, în primăvară, sectorul așa-numitelor credite subprime (credite ipotecare cu înalt risc) cunoștea primele sale dificultăți, fără a suscita mari temeri. Se vorbea despre o „aterizare dulce”, despre o necesară și salutară „corecție” pe piața imobiliară. Impactul crizei asupra activității marilor bănci părea neglijabil. De-a lungul verii lui 2007, semnalele alarmante s-au multiplicat: devenea clar că produsele derivate, care conduseseră de-a lungul unor ani buni la beneficii record, erau pe cale de a deveni după expresia unui investitor renumit al lumii afacerilor, Warren

Buffett, „arme de distrugere masivă”. „Riscul sistemic” al unei prăbușiri de ansamblu a sistemului bancar se preciza, iar posibilitatea unei crize asemănătoare celei din anul '30 ai secolului trecut era evocată cu insistență. În acest context, acțiunea fondurilor suverane de investiții se derula surprinzător, prin susținerea cu sume destul de mari a sistemului bancar, ale cărui dificultăți se profilau masiv la orizont.

China a cumpărat tot atunci acțiuni ale companiilor franceze *Total* și britanică *BP* (*British Petroleum*) prin intermediul *State Administration of Foreign Exchange* (SAFE), un fond de investiții, care girează rezervele băncii sale centrale: a plătit 1,8 miliarde euro pentru a obține 1,6 la sută din *Total* și 1,24 miliarde euro pentru 2 la sută din capitalul lui *BP*. Fondul *China Investment Corporation* a cumpărat în 2007, de la *Morgan Stanley*, titluri securizate în valoare de 5 miliarde dolari, în perioada de debut a crizei financiare, titluri care au fost convertite la începutul lunii august 2010 în acțiuni.

Politicienii de marcă au sesizat pericolul

La 10 septembrie 2007, într-o întâlnire cu cancelarul german Angela Merkel, președintele Franței, Nicolas Sarkozy, preciza că o „atenție particulară” trebuie să fie acordată domeniilor în care concurența este mascată de activitatea fondurilor suverane. La 8 ianuarie 2008, președintele francez se arătă și mai ferm: „În fața creșterii puterii extrem de agresive a fondurilor suverane, care nu urmează nici o logică economică, Franța nu poate să stea fără să reacționeze”; o săptămână mai târziu, în timpul călătoriei sale în Arabia Saudită, Nicolas Sarkozy rectifica titlul: „Franța va fi totdeauna deschisă fondurilor suverane ale căror intenții sunt fără ambiguitate și pentru care țara de origine practică aceeași deschidere în ceea ce privește capitalurile străine”.

Două principii, al transparenței și al responsabilității, trebuie asigurate și în ceea ce privește activitatea fondurilor de investiții. Este ceea ce solicită oamenii politici, printre care și neobositul președinte al Franței, care s-a făcut remarcat mai mult decât ceilalți în acest sens. Forța cumulată a câtorva fonduri de investiții,

dintre cele mai puternice pe planetă, întrece chiar și PIB-ul Franței. Politicienii nu s-au dăruit încă de unde „bate vântul” fondurilor suverane de investiții. Diversitatea lor de acțiune corespunde diversității obiectivelor lor. Unele fonduri sunt proprietate de stat, altele aparțin unor întreprinderi publice și cvasi-publice, iar altele – unor persoane fizice private.

Politicienii sunt neliniștiți fiindcă unele fonduri publice de investiții au posibilitatea de combina (amesteca) obiectivele lor, mai mult sau mai puțin transparente, de a uza de participațiile lor financiare în scopuri politice și strategice sau de a trece de la statutul de investitor pasiv la cel de luare a unor decizii ale căror consecințe nu sunt nici măcar intuite.

Fondurile generațiilor viitoare

În 1953, Kuwadatul crea un *Fond de Rezervă pentru Generațiile Viitoare*, primul din ceea ce noi numim acum fonduri suverane. Rebotezat *Kuwait Investment Authority* (KIA), acest fond a investit de-a lungul anilor în mari întreprinderi occidentale, printre care firma germană *Daimler-Benz* (în 1969) și *British Petroleum* (în 1984). Pe același model, s-au constituit apoi noi „fonduri pentru generațiile viitoare” de către alte state exportatoare de petrol sau alte mărietice premiez – celelalte emirate arabe: Abu Dhabi, Qatar, Oman, Dubai, sau țări emergente din Asia – Singapore, Coreea de Sud, Malaisia, care, grație forței lor economice crescute, au produs importante excedente comerciale, pe care le-au fructificat astfel.

China este, din acest punct de vedere, o țară aparte, având în vedere gigantică sa rezervă valutară (cca 1.500 de miliarde de dolari), de care poate face uz – dacă nu a și făcut – în scopuri financiare și politice.

Puterea și forța, pe care puținii și-o imaginează, a fondurilor suverane a creat emulii în aproape toată lumea civilizată (în Rusia, primul astfel de fond a fost creat la 1 februarie 2008, în Japonia, India, Arabia Saudită etc.). Aceste țări și-au consacrat o parte din rezervele lor de schimb fondurilor publice. Puterea fondurilor suverane va crește – conform opiniilor unor specialiști – de la 3.000 de miliarde de dolari în 2005, la 12.000

de miliarde în 2015. În noul lor rol de noi stеле ale finanței mondiale, conducătorii fondurilor suverane cele mai agresive (care caută cele mai înalte randamente) au fost formați la aceeași școală a geniiilor financiare responsabile de criza actuală. Jocul la înaltă școală a riscului aduce efecte pe măsură: de la intrarea fondului *GIC* din Singapore în acționariatul său, *Union des Banques Suisses* (UBS) a pierdut 55 la sută din valoarea sa, în timp ce acțiunile *Citigroup* au scăzut cu 40 la sută după ce fondul *ADIA* din Abu Dhabi a intrat în acționariatul *Citigroup*.

Experiența chineză în astfel de situații pare să fie relevantă prin semnificațiile cazurilor abordate: în mai 2007, regimul de la Beijing a cumpărat, pentru trei miliarde de dolari, 10 la sută din celebrul fond de investiții american *Blackstone*; la puțin timp după crearea sa oficială, la 29 septembrie 2007, fondul suveran chinezesc *CIC* încerca, într-o manieră similară, să salveze banca de afaceri *Morgan Stanley*; la rândul său, banca *Citic*, „brațul armat al guvernului chinez”, asimilat unui fond suveran, a negociat preluarea unei participații în valoare de un miliard de dolari la banca de afaceri *Bear Stearns*. Urmările sunt cunoscute: *Blackstone* a pierdut 60 la sută din valoarea sa, *Morgan Stanley* - 26 la sută, iar *Bear Stearns* a devenit victima spectaculoasă a creizei subprime din SUA...

La apogeei crizei financiare, bancheții disperau în căutare de fonduri, au apelat la fondurile suverane, printre cele mai mari fiind cele din Shanghai, Mumbai și Dubai. Acestea sunt fonduri de investiții guvernamentale, care, ca niște cavaleri albi, au salvat o serie de bănci mari din lume în timpul crizei, obținând profituri însemnate pe termen lung. Fondul suveran al Kuveitului, de exemplu, a anunțat, în decembrie 2009, realizarea unui profit de 1,1 mld. De dolari dintr-o investiție făcută în *Citigroup*, în ianuarie 2008. Aceasta însemna un profit de 37 la sută din investiția sa inițială de trei miliarde de dolari. Multe fonduri suverane și-au plasat banii, la începuturile crizei, în bănci avide după lichidități, așa încât în jargonul bancar a apărut expresia „*Shanghai, Mumbai, Dubai, Goodbye*”, care descria turul de forță al băncilor în căutare de lichidități.

CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ PE TIMP DE CRIZĂ

Națională pentru Cercetare Științifică (ANCS), Consiliul Național pentru Cercetare Științifică din Învățământul Superior (CNCSIS) și Academia Română. Ceea ce înseamnă că în acest caz, ca și în toate celelalte, comunicarea între turmă de fildeș al științei și public nu are cum să se realizeze.

Or, mie mi se pare de neînțeles faptul că oameni de mare valoare chiar academicienii nu realizează că poporul român trebuie să știe cum se cheltuie bugetul țării și că „faptele de armă” ale elitelor trebuie cunoscute de toată lumea.

Las însă la o parte lamentarea mea despre comunicarea lumii științifice cu publicul larg și mai spicuesc dintre doleanțele participanților la simpozion. Remarcabilul biolog care este academiianul Maia Simionescu, directorul faimosului Institut de Biologie și Patologie Celulară „Nicolae Simionescu”, a reclamat, de pildă, calitatea profesională scăzută și onestitatea discutabilă a evaluatorilor de proiecte, adesea dispuse să aducă „servicii”, acceptând proiecte lipsite de valoare și, dimpotrivă, respingând „adversarii” (imi vine în minte cazul cercetării de excepțională valoare a academiianului Sorin Comoroșan, unul dintre puținii Nobel-izabili ai României, respins de o gașcă de „savantii”, care nu i-au înțeles, sau pur și simplu nu i-au vrut proiectul. Toată lumea s-a plâns de bugetul mult scăzut al anului 2010, academiianul Ionel Haiduc și doctorul Frangopol au pus însă punctul pe „i”, explicând că în loc să se împartă bugetul în mod sindicalist, tuturor institutelor și laboratoarelor, doar pentru supraviețuire, ar fi mai bine să se facă un clasament al proiectelor de excelență organizate în jurul unor cercetători de reală valoare. Și poate nu este nevoie de 500-600 de institute, centre și laboratoare și de peste 900 de reviste științifice, a spus profesorul Ioan Dumitrache, membru corespondent al Academiei Române și președinte al CNCSIS, ci de o coagulare a adevăraților valorii... Căci, din păcate, în cercetarea științifică a Uniunii Europene, România se clasează pe locul al 27-lea. Adică ultimul. Locul în clasament îmi fusese confirmat de o vizită făcută cu câva timp în urmă de mai marii ERC (Centrul European de Cercetare), intrigați că cercetarea de frontieră românească nu a apelat decât cu un singur proiect – dacă bine am înțeles – la fondul de un miliard de euro pus la dispoziția ERC de către Uniunea Europeană.

N-am încotro și mă întorc la comunicare, doamnelor și domnilor. Democrația are o căine de pază de temut: presa. A nu avea mass-media alături înseamnă a nu avea control asupra fenomenului, a nu avea feedback. Jurnaliștii pregătiți să studieze fenomenul i-ar sesiza tarele. Ar scoate în față valorile. Ar arăta publicului, deci și politicienilor, care este realitatea. Sistemul ar fi obligat să se autocontroleze și să se autoregleze. O singură notă pozitivă în discuția evocată, cea propulsată de activitatea admirabilului Eugen Simion: cercetarea în „umanioare”, adică în științele umaniste s-a desfășurat și se desfășoară impecabil, în ciuda bugetului minuscul și a experimentelor pe care le face guvernul actual, cel care îi trimite pe pensionarii posesori de uriașă cultură la eutanasiere. Căci nu e puțin lucru ca șapte dicționare ale limbii române să fie deja în funcțiune (după o sută de ani de muncă, căci au fost începute de Bogdan Petriceicu Hașdeu!), ca a doua lor ediție (valabilă pentru următorul secol) să fie gata de tipar și ca manuscrisele lui Eminescu să se găsească, în copii, în toate bibliotecile românești...

Alexandru MIRONOV

1947: când viața vechei României se sfârșea

• încă o valoroasă carte de istorie semnată Dinu C. Giurescu

Valeriu RÂPEANU

La începutul verii, istoricul Dinu C. Giurescu a tipărit o carte peste care nu se cuvina să trecem cu ușurință. Se numește *Lichidatorii* și reprezintă încheierea unui ciclu început în 1996, cu un volum care și-a propus, și a reușit, să infățișeze momentul crucial al României de după 23 august 1944: guvernarea Nicolae Rădescu. Atunci când - folosind o expresie mai puțin academică - s-a dat o luptă pe viață și pe moarte între democrație și totalitarism, între spiritul național, împotriva căruia se pornise o ofensivă nedismulată, și internaționalismul simbolizat de tancurile puterii străine și pus în practică de cozile de topor aduse din afara țării, străine de realitățile sufletești și sociale ale poporului român. Așa cum spunea neînfricatul general Nicolae Rădescu, în ultima, patetică și disperată sa proclamație către poporul român, în calitate de prim ministru. Atunci când primul act al tragediei scrise și parafate la Yalta, cu doar două săptămâni înainte, se juca aici, în România, prima țară în care sinistrul spirit care a dominat în februarie 1945 „La Crimeea peste mare” unde își dormeau somnul de veci mii și mii de ostași români, devenea o realitate. Stalin era grăbit să pună în aplicare ceea ce se înțelegea cu cei doi, Churchill și Roosevelt, fără ca aceștia să încerce cel mai mic gest de apărare a unei țări care făcea, de câteva luni, parte din tabăra Națiunilor Unite și aducea o contribuție deloc neglijabilă.

Au urmat culegeri de documente, adnotate, interpretate, însoțite de studii temeinice, izvorâte dintr-o muncă tenace de defrișare a surselor. *Imposibila încercare, Uzuratorii, Falsificatorii* și, recent, *Lichidatorii* sunt pilonii unei adevărate istorii a României dintre 1944-1947. Reuniunea tuturor acestor cărți, apărute într-o perioadă de 14 ani - aici și-a spus, bineînțeles, cuvântul riguroasa și acriția istoricului -, devine imperios necesară.

Lichidatorii, având ca subtitlu *România în 1947*, ne dă măsura înzestrărilor istoricului de înaltă clasă care este Dinu C. Giurescu. Nu cade în mrejele spectaculosului, ale bombasticismului dezvăluit și demascat care bătându-se de mulți ani, ci omul de știință care în drumul cărei adevărul, comparat, înălțându-se neghina minciunii, a mărturiilor aproximative. Documentele folosite nu sunt „senzaționale”. Ele reprezintă contraforții unei construcții temeinice.

Faptul că am intrat într-o nouă expoziție, la Galeria Artelor de la Cercul Militar Național din București, nu a condus doar la descoperirea unor artiști aparte - pictorul Adrian Stoenică și fiul său, Ionel, pasionat de fotografie - ci la o familie întreagă - doi părinți cu cinci copii.

Dar să dăm cuvântul tatălui, pentru a vedea cum s-a apropiat de tehnica pastelului: „Părinții mei au cumpărat din fosta Uniune Sovietică o cutie cu batoane de pastel. Nu știam să lucrez cu ele; am dat câteva hașuri, am văzut că se răspândește culoarea, în porii cartonului. Practic,

am învățat de unul singur, cu ajutorul lui Dumnezeu, felul în care trebuie aplicată culoarea pe carton. De atunci, m-am acomodat cu această tehnică, pe care o consider apropiată de felul meu da a vedea lucrurile și nu mă mai pot desprăji de pastel. Înainte, am făcut cărbune, creion și acuarală. De atunci, fac pastel”.

Tramvaiul 34, în zona Bucur Obor, București

FOTO: Mihăiță ENACHE student, anul II, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

PANTEON • PANTEON • PANTEON • PANTEON

DA SAU NU?

S-ar cuveni să avem (și) un Muzeu al Presei Române? Da sau nu? Aceasta e întrebarea.

De răspuns e ușor. Dar nu neapărat în termeni de *da sau nu*. Și asta pentru că se risică rezolvarea facilă a dilemei, fără a avea parte și de extracția de rădăcină pătrată ce poate releva răspunsul corect, măcar din punctul de vedere al celui ce își așterne gândurile în pagina de față.

NU poate veni din argumentul că în zilele noastre dispunem certamente de suficiente defileuri prin care accesul la datele privind existența presei să se poată dovedi facil. Am în vedere, evident, pogoanele de informație oferite nonșalant și, de cele mai multe ori, torrențial, de infatigabilul Internet. Chiar, ce ne-ar mai trebui încă o pacoste pe cap încă un subiect cu durerile inerente provocate de terminabile interogații - de unde bani, de unde sediu etc. Și cine să facă atâta muncă? Pe când așa, așeși pe buton și te vezi mulțumit cu de toate: cu ce s-a ocupat Eliade, cine făcea gazetărie la „Românul”, cum arăta gazetăria la „Timpul”?

Nu spun vreo noutate că asemenea abordare simpli-ficitoare și simplistă nu ducă nicăieri. Ceea ce nu înseamnă că s-ar exprima astfel vreun neadevăr. Doar că merită întoarsă privirea și în altă direcție, într-ocolo de unde vin argumente de necontrazis. Muzeul se cuvine privit, indiferent de fragmentul spectral din care se revendică, un sanctuar. Un spațiu al umbrelor în stare să lumineze, un punct cardinal care respira în speranță că te ajută să descifrezi, tu, cel de azi, bătăile de inimă ale timpilor arși în ambia de a așeza cu îndemănare grinzii de rezistență pentru construcții ce vin dinspre mânăne.

Sunt la curent cu inițiative locale având ca țintă reconstituirea pe cont propriu a trăirilor presei noastre pe varii azimuturi. Sunt meritori monografiile ce evocă și elogiază pe măsură - publicații și arhitecți în domeniu. Fără a fi prea întinsă ca existența pe plaiurile noastre, gazetăria ca indelentice, gazetele - ca produs cultural, gazetării - ca actori în piața publică, iată un teritoriu, totuși, de magnetism aparte, înaltă frumusețe și străluciri acaparatore. Și nu numai asta. Chiar antonimurile potrivnice, lipsite de ploii fertilizatoare, secetoase ori cuprinse de vifornite (uite!) pot participa la dezvoltarea traectului comunicațional definit prin propria noastră desfășurare.

Istoria presei își poate găsi completa reflectare în paginile reușite de istorici devotați. În vetre de cultură risipite prin țară sunt respectabile apariții ce merita știute. Demers necesar. Dar nu suficient.

Muzeul poate convoca sub bolțile sale multimea de argumente și pledoarii în contul cunoașterii și

recunoașterii gazetăriei la noi de la începuturi până în prezent. Își merită acolo locul informația însemnată, topid laolaltă semnificativ și non-perisabil.

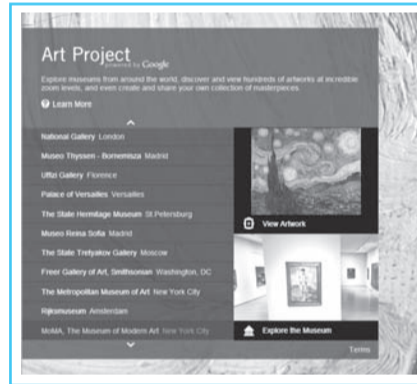
S-au consumat, e drept, și prin paginile de presă destule evenimente lipsite de greutate. Au trudit, nu puțină dintre noi, în dibuirea cuvintelor potrivite pentru cititor, dar fără norocul de a trezi interes. Asta e! Important este altceva: că lucrurile nu au rămas pe loc. Astfel că, întorcând capul peste umăr, avem ce pune alături în clipe bilanțiere.

Am văzut prin mai multe capitale asemenea temple dedicate scrisului de presă, rostirilor radiofonice, micului ecran și, mai nou, sistemului devastator multimedia. Chiar descoperi amenajări rezervate cu evlavie acelor trudituri ai comunicării nevăzuți - necunoscuți. Mă refer la inșii în salopetă din agențiile de știri. Muzeul de Presă poate fi considerat un spațiu al trăirilor sentimentale, oricum încărcate de respect, la adresa gazetărilor române de ieri, de azi, dintotdeauna. Este o recompensare cerebrală a existenței unei profesii. Este recunoașterea funcțiilor sale în societatea românească.

Cred că un DA se revendică de aici.

Exponatele grăitoare despre presa din țara noastră pot fi convocate în alveole cuprinzătoare, identificabile între ziduri rămase fără rost și fără stăpân. În străie electronice, Muzeul se poate naște în oricare din zilele următoare. La construcția lui poate participa oricine. Începând cu noi.

Neagu UDROIU

Palatul Versailles la tine acasă

Dacă ați vrut să vizitați marile muzee ale lumii, dar nu ați dispus niciodată de banii necesari, acum grație unui nou proiect Google. Astfel, *Muzeul Metropolitan de Artă* din New York, *Palatul Versailles* sau *Muzeul Van Gogh* din Amsterdam pot fi vizitate din propriul fotoliu.

Google a lansat *Art Project* - o colaborare cu unele dintre cele mai apreciate muzee de artă din lume, prin care pasionații pot vedea, on-line, peste o mie de lucrări, în cel mai mic detaliu, la www.googleartproject.com. (A.B.)

Viața văzută din taxi

ROȘU ȘI NEGRU

Uneori, dintre oamenii pe care îi însoțesc în drumurile lor, unii încep să se destămie.

Fie că doresc conversație, ori să aflu vreo părere, sau pur și simplu ignorându-mă, în timp ce vorbesc între ei, sau la telefon, oamenii se fac mărturisiri. Povestile lor sunt surprinzătoare câteodată.

Într-o seară, aproape de sfârșitul unei zile de muncă, în fața magazinului Unirea, se apropie de taxi, un tânăr. Se așează precipitat în mașină și îmi cere să îl duc în Sălăjan. Plecăm; și după nici zece secunde izbucnesc: „Prietene, sunt cel mai mare ghinionist din lume”. Eu, cu gândul la cheltuielile mari cauzate de întreținerea mașinii, ratele la băncă, la inundăția surferii, ratele și acesteia în toată lumea, simțeam că adevăratul este în mine. „Sunt cel mai mare prost și cel mai mare ghinionist din lume”. Suferă. Are cel mult 25 de ani. E îmbrăcat într-un trening gri, scump, original, chiar din China. Șapca e de la același magazin. Sunt convins că nu venea de la vreo sală de forță, în ciuda echipamentului specific. Era plinuț, cu o față rotundă și o privire agitată. Se uita mai mult în jos și pe fereastră. „Am încercat-o rău de tot. În viața mea nu am mai văzut atâta ghinion”. Se apleacă și își șterge cu degetul mare o pată de pe adidasul său. Ca să-i dau satisfacție îl întreb ce a pățit. „Eu m-am mutat la iubita mea, de două luni. Ne cunoaștem de vreo șase, și ne înțelegem foarte bine. De curând am avut nevoie de niște bani. Urma să fac rost după câteva zile, dintr-o combinație, dar îmi trebuiau chiar atunci. Nu am avut de unde să iau, și fără să știu gagică mea, i-am luat niște aur din casă și l-am amanetat”. „Aha”, zic. „Și nu ai făcut rost de bani ca să-l scoți?”. „Ba da, însă...”. Trage o înjurătură grea. „Să vezi nenorocire: casa de amanet a fost jefuită”. „Cum așa?”. „Uite așa! Am fost mai devreme să scot aurul și mi-au zis că nu mai are ce să-mi dea, că au furat tot”. După câteva secunde de gândire îl întreb: „Și când au jefuit-o?”. „Astă

noapte”. „Pun pariu că nu aveai camere de luat vederi sau nu funcționau!”. „Nu, nu aveam”. „Și ai văzut ceva urme cum că ar fi fost forțată, praf pentru amprente, ceva?”. „Nu, nu era nimic evident”. „Nu te-ai gândit că ar putea fi o minciună furtul asta?”. „Nu cred. Și au zis că îmi dau banii pe aur”. „Păi da, dar la ce preț? Nu știi că întotdeauna subvaluează bururile? Îți vor da cel mult valoarea din contract. Nu îți dai seama

că e o afacere foarte buna pentru ei? Poate că au și asigurare împotriva furtului?”. Tace. „Acum am fost în *Unirea* ca să-i iau altele bijuterii. Am găsit o brățară și un lanțior care seamănă cu ale ei, însă cercei nu am găsit. Numai astea două m-au costat mai mult decât am luat pe toate trei de la amanet. Mi-e teamă că o să-și dea seama că nu sunt tot alea. Ce zici, o să-și dea seama?”. „Femeile întotdeauna își dau seama. Sunt foarte atente la chestiile astea”. „Poate nu-și dă seama, ca ea nu poartă bijuterii. Le ține într-o cutie. Poartă doar un inel. Doamne, ce ghinion, auzi, să jefuiască amanetul chiar azi. Și i-am zis mamei că vreau să mă întorc de ieri în București, dar ea m-a oprit, s-o ajut la curățenie. Mi-e așa rușine, că dacă află mama ei, află și mama mea, căci se cunosc”. „În locul tău alege să-i spun adevărul și să-mi asum responsabilitatea. O altă minciună, nu cred că are rost. Dacă ține la tine așa cum spui, poate te iartă. Poate că, dacă i-ai fi cerut, s-ar fi oferit chiar ea să te ajute”. „Mă iubeste. M-a mai ajutat o dată. Tot așa, aveam nevoie de bani și am sunat-o. Era la un examen și nu putea să vorbească. Eu nu mai puteam să aștept și i-am amanetat bijuteriile. I-am spus când a venit acasă. S-a supărat puțin dar după aia i-a trecut. După două zile i-am adus bijuteriile înapoi. Acum nu cred că ar mai fi fost de acord cu asta. De-aia nu i-am spus. Acum eram sigur că fac rost de bani”. Devenit curios, îi spun: „Probabil că a meritat totuși efortul de a face rost de bani în condițiile astea, și dacă ai riscat atât mințindu-ți prietena”. Ezită să răspundă câteva

clipse. „Știi... Eu am o problemă... cu ruleta. Acum nu mai joc. Nu am mai jucat de un an. M-am cumințit. Dar acum nu știu ce m-a apucat”. „Cică suma numerelor de pe ruletă e 666. Nu te-ai gândit niciodată la asta? Nu știi că nu ai cum să câștigi în fața ei? Și chiar dacă ai un câștig, îl ai doar ca să riști de zece ori mai mult?”. „Eu jucam de mult. Am început de copil, la păcănele, am jucat tot timpul. După aia am început cu ruleta, și am jucat până anul trecut, când am avut la mine banii unui prieten. 10.000 de euro. Nu m-am putut abține și am intrat în cazinou. Din toți baniiăștia am rămas cu 150 de Ron. Am jucat în continuare și în două ore am făcut 440 de milioane”. „Adică 44.000 de Ron? Eu nu așa spune că ești cel mai ghinionist om din lume?”. „Acum s-ar putea s-o pierd pe fata asta. Voiam să mă înșor cu ea. E tare bună”. „Cel mai bine s-ai spus adevărul. Cred că în cele din urmă va aprecia mai mult asta”. „Nu știu cum să fac, mâine plec în Anghia. Caut ceva de muncă. Dacă îi găseam și cerceii!

O vreme conduc în tăcere. Îi sună telefonul. „Bună, dragostea mea! Sunt într-un taxi!... Nu, nu vin acasă, mă duc la Sile și rămân la el peste noapte. Plec de la el, că avem autocar dimineața la 4... Nu, nu ne vedem în seara asta... Mi-am luat hainele... și le-am dus la el mai devreme... Și eu așa fi vrut să petrecem noaptea asta împreună, însă e mai bine așa... Hat, nu te supăra... Știi... știi cât de mult te iubesc... Nu pot să vin, așa am stabilit și... Privește telefonul și dă să formeze numărul ei. Renunță. „S-a supărat. Crede că o înșel”. În noaptea asta o să iau la rând toate amanetele până o să-i găsească cerceii. Oprește, aici e bine. Pofim! Păstrează restul.

Îl privesc cum se îndepărtează cu capul în pământ și umerii aduși înainte. Cu siguranță că viața în roșu și negru este mult mai grea decât viața în alb și negru.

Decebal ȘTEFĂNESCU, student, anul II, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

Pictura ca dar divin

Dacă mai apare și o altă manifestare expozițională și voi avea suficiente lucrări, dar pentru asta trebuie să mă pregătesc, atunci voi avea și o altă expoziție. În momentul de față am un deficit de lucrări și trebuie să trag tare, cum se spune”.

Ioan Stoenică a expus niște fotografii impresionante. În drumurile sale, de multe ori a apărut sentimentul singurătății: „În octombrie, am fost în Munții Vrancei să găsesc culorile toamnei. Le-am găsit, dar am văzut și multă sălbăticie, în acești munți, am fost singur. Au fost momente pe poteci când am fost înconjurat, așa, de sălbăticie, m-am simțit foarte singur. Poteca era acoperită de crengi, nu mai trecuse de mult timp cineva pe acolo. Orice zgomot putea să fie semnalul prezenței unei urs sau a unui lup, trebuia să mergi cu atenție pe acolo. Am mers cu ceva emoții, făcând gâlăgie, ca să îmi fac simțită prezența. Animalele, de obicei, se îndepărtează de oameni, dar trebuie numai să te simți din timp. Deși era o zonă foarte sălbătică, am avut apoi noroc și am ieșit undeva la lumină pe un vârf foarte frumos, cu priveliști superbe. Am simțit că tot răul a trecut și pot să mă bucur efectiv de reușita excursiei”. Apoi, Stoenică jr. a mai spus: „Îmi doresc, pentru anul 2011, să călătoresc la fel de mult, poate chiar mai mult în țara noastră. Prin intermediul fotografiilor și al jurnalelor, pe care le scriu, vreau să aduc și mai aproape de oameni frumusețea naturii și a țării noastre. Stând în oraș este mai greu să o faci, dar mergând într-o asemenea expoziție sau citind un astfel de jurnal de călătorie devine mai ușor”.

Lată și cuvintele mamei, Constanta Stoenică: „Din șapte persoane din familia noastră, mai sunt acasă cinci, unul dintre băieți este la o mânăstire, s-a călugărit, iar acesta, care expune cu noi, stă în gazdă. Nu pot să spun că este o atmosferă de pace și liniște tot timpul, pentru că sunt probleme, sunt griji, sunt emoții, pregătirea unei expoziții implică activitatea tuturor. Fiecare contribuie cu ceva. Eu nu m-am căsătorit cu un artist, când ne-am cunoscut, soțul meu căuta o soție credincioasă, să întemeieze o familie creștină cu mulți copii. Dar, pe parcurs, m-am trezit că am lângă mine un artist, un mare artist, pot să spun. Eu mi simțeam lipsa unui tată, a unui soț, câteodată, el nu putea să fie în două

locuri în același timp. Dar, ne-am completat, norocul nostru este că soțul este o fire melancolică, visătoare, trăiește în lumea lui și poate face ce vedem noi acum. Eu a trebuit să iau și rolul de bărbat, de tată, și să mă descurc. Cu ajutorul lui Dumnezeu, ne-am descurcat. Copiii sunt cuminți, au terminat facultăți sau sunt în școală”.

Aștept, cu nerăbdare, să îi pot cunoaște și pe ceilalți Stoenică. Dar, până atunci, să urăm drumuri pline de bucurii pentru cei trei, pe care i-am văzut deja.

Aristotel BUNESCU

Reflecții săptămânale

Nu trageți cortina!

În fiecare dimineață, timp de cinci sau șase zile pe săptămână, plecăm în grabă de lângă ai noștri, plini de energie și frumos îmbrăcați, pentru a ne întoarce către seară obosiți, adesea nervoși și întotdeauna nerăbădători să înlocuim ținuta elegantă cu cea confortabilă dar neglijentă.

Doar suntem acasă! Aici, aproape totul este permis. Furia de peste zi, reținută în public, se dezlănțuie în spațiul cunoscut, vorbele nespuse colegilor se reped asupra partenerului. Undeva trebuie să izbucnești, cineva trebuie să te asculte, reținerile tale trebuie să înceteze undeva.

Vrem să fim suportați pentru că altfel nu găsim puterea de a mai fi agreabili între străini și de a nu deveni astfel „personalități dificile”.

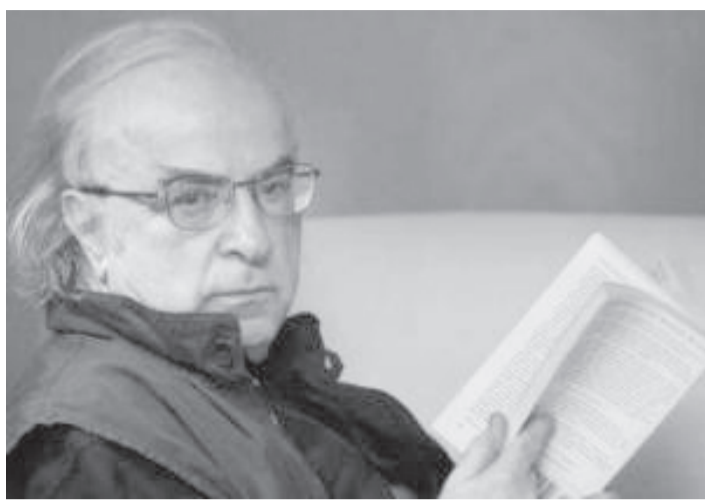
Dăruim altora chipul senin, vocea domoală și spiritual treaz. Necunoscuții se bucură de noi.

E ca la teatru: spectatorii văd un rege, iar familia un angajat întors de la muncă. Ne vom întâlni doar în culise, dacă nu ne invităm și la premieră.

Alexandru LUCINESCU

AVEM NEVOIE DE SUCCES! EI NI-L OFERĂ.

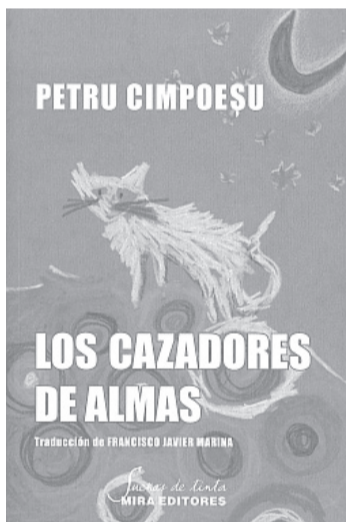
Norman MANEA: „M-am simțit întotdeauna scriitor român”

Aflat în vizita în Austria, Norman Manea a avut prima întâlnire cu cititorii austrieci, în cadrul programului „Lecturile ICR Viena”. Evenimentul a atras o audiență extrem de numeroasă, peste 140 de iubitori de carte, jurnaliști, studenți, personalități din lumea culturală vieneză. Lectura în limba germană a fragmentelor din volumele „Octombrie, ora 8” și „Întorcerea huliganului”, susținută de celebrul actor și cabaretist Erwin Steinhilber, a ținut sala într-o liniște desăvârșită, mai bine de 40 de minute, transmite ICR Viena.

„... Pentru literatură ai nevoie de limba interioară, nu de cea învățată...” declară Norman Manea într-un amplu interviu apărut în cel mai vechi cotidian austriac, Die Presse, sub semnătura reputatului editorialist Norbert Mayer. Celebrul scriitor răspunde astfel unei întrebări care revine obsesiv în interviuri, referitoare la opțiunea sa de a scrie în continuare doar în limba română, cu toate că trăiește și predă în Statele Unite de un sfert de secol. „Scriu eseuri și scrisori de dragoste în engleză (...), m-am simțit întotdeauna scriitor român, cu toate că nu am fost foarte fericit acolo (în România)”, mai spune Manea.

Presă austriacă rămâne extrem de interesată de opera și personalitatea lui Norman Manea. Pe lângă interviul de o pagină din cotidianul Die Presse, cel de al doilea mare cotidian din Austria, Der Standard și publicația culturală Der Falter au anunțat evenimentul. Interviuri pentru diverse publicații din Austria și Germania, dar și pentru posturi germane de radio cum ar fi WDR și Deutsche Welle sunt programate zilnic pe tot parcursul vizitei scriitorului la Viena. Unele edituri austriece sunt, de asemenea, extrem de interesate de proiectele literare ale scriitorului, informează ICR Viena.

Christina Domestica și vânătorii de suflete de Petru Cimpoșu, și în limba spaniolă

Petru Cimpoșu este un scriitor cunoscut și apreciat, în țară și străinătate, dovadă stând și premiile obținute în cariera sa literară. În 1984 a luat premiul I al Uniunii Scriitorilor, pentru proză. Anul următor a obținut premiul

Asociației Scriitorilor din Iași pentru proza „Amintiri din provincie”. În 1995, același premiu a fost luat pentru romanul „Erou fără voce”, iar, în 2000, filiala Iași a Uniunii Scriitorilor, îi premiază romanul „Povestea marelui Brigand”. A urmat, în anul 2001, premiul pentru romanul „Simion Litnicul”. Roman cu îngeri și moldoveni”, acordat de Uniunea Scriitorilor, iar, în 2006, același premiu era obținut pentru o altă capodoperă a scriitorului băcăuan, „Christina Domestica și Vânătorii de suflete”. Tot în 2006, „Simion Litnicul” a fost tradus în limba cehă, roman distins în anul 2007 cu premiul *Magnesia Litera*. Aceeași carte a fost tradusă și în limba italiană, spaniolă și croată. Și romanul „Christina Domestica și vânătorii de suflete” a fost tradus în limba cehă și, în 2010, în limba spaniolă, de Francisco Javier Marina, la Mira Editores, Colección Sueños de tinta.

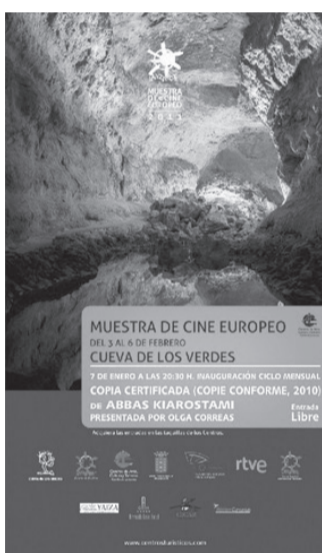
FLORIN PIERSIC - prima stea în cadrul proiectului Walk of Fame

Proiectul cultural Walk of Fame a fost lansat la 31 ianuarie 2011, în Piața Timpului din București, urmând modelul celebrei Walk of Fame din Los Angeles. Actorul Florin Piersic are prima stea în cadrul acestui proiect, care, se speră, va deveni un punct de referință pentru cultura română prin găzduirea stelelor ce omagiază actori români consacrați

„Arta actorului nu înseamnă imitarea vieții, ci expresia ei, iar teatrul este cea mai vie expresie artistică pe care omul o poate realiza. Actorul este, a fost, și va fi, legătura între lumea palpabilă și cea a ludicului, a

imaginationului, el este mesagerul visurilor și al gândurilor noastre; actorul face posibilă întâlnirea născută a oamenilor cu jocul. Pentru toate acestea aducem o reverență dăruirii actorului pentru publicul său, a spus George Ivascu, director general al Teatrului Metropolis.

Proiectul este realizat de COCOR și Teatrul Metropolis, alături de Asociația de Turism a Municipiului București (ATMB). Alegerea lui Florin Piersic pentru inaugurarea Walk of Fame a fost realizată în urma unui studiu desfășurat pe website-ul www.cinemagia.ro.

Filmul românesc Principii de viață la Muestra de cine europeo

În Lanzarote, una dintre insulele arhipelagului Canare, a avut loc la sfârșitul săptămânii trecute prima ediție a unui festival de film ce se va desfășura într-o sală de proiecție amenajată într-o peșteră. E vorba de *Cueva de los Verdes*, o peșteră acvatică faimoasă pentru frumusețea unică ce atrage mii de turiști în nordul insulei.

Ideea și selecția festivalului îi aparțin criticului de film Javier Tolentino, cunoscut pentru opiniile și emisiunile sale de radio, și un mare susținător al cinematografului românesc în Spania. La festivalul *Muestra* din Lanzarote a fost invitat filmul *Principii de viață*, al doilea lung-metraj al regizorului român Constantin Popescu, care s-a proiectat cu sprijinul ICR Madrid. Actrița Rodica Lăzăr a fost prezentă în Spania și a susținut un colocviu cu publicul, după proiecția filmului.

Muestra de cine europeo din Lanzarote face parte dintr-un proiect mai amplu al Academiei Europene de Film, prin care se urmărește aducerea cinematografului contemporan de calitate în zonele europene mai îndepărtate de marile centre urbane. Astfel, după același principiu, se vor desfășura festivaluri asemănătoare în Sicilia și Corfu, cu aceeași selecție riguroasă bazată pe opinia strict artistică a specialiștilor. În acest sens, Javier Tolentino, selectionerul festivalului, spune, la conferința de presă că: „Europa care se vede în aceste filme e diferită de Europa guvernanților”. Proiectul va continua de-a lungul întregului an, dar în săptămâna de inaugurare, alături de filmul românesc, au fost prezentate filme de Mohamed Al-Daradi, Agnès Varda și Isabel Coixet. Publicul spaniol din Lanzarote a votat după fiecare proiecție pelicula favorită, informează ICR Madrid.

Turneu internațional de promovare a Festivalului George Enescu

Ediția jubiliară a Festivalului Internațional „George Enescu”, cea de-a XX-a, care se va desfășura în perioada 1 - 25 septembrie, va fi promovată printr-un amplu turneu internațional, informează Biroul de presă al ICR. Primele țări care vor găzdui evenimentele de promovare sunt Belgia, Olanda și Luxemburg. De asemenea, va fi demarat și turneul „George Enescu în Italia”, turneu care cuprinde concerte la Veneția, Verona, Torino și Roma. Festivalul *Enescu* va fi promovat și la New York, Lisabona și Berlin, printr-o serie de concerte omagiale, la care vor participa nume sonore ale scenei internaționale.

Violonistul Gabriel Croitoru, unul dintre participanții de seamă la turneu, va cânta pe vioara Guarnieri, care i-a aparținut lui Enescu, alături de pianistul Karim Saïd, câștigătorul primei burse acordate de *Societatea Enescu* de la Londra și ICR, în parteneriat cu Royal Academy of Music.

În paralel cu aceste concerte din creația compozitorului român, va fi organizată o expoziție, cu obiectele personale ale lui George Enescu, și o lecție deschisă pentru studenții

conservatoarelor din orașele unde vor fi organizate evenimentele.

Președintele Institutului Cultural Român a declarat că „în ochii exteriorului, cultura română continuă să devină o marcă prin exemple pozitive”. „Festivalul *Enescu* și cinematografia românească, dar și, în ultimii ani, prezența culturii române scrise, la îndemâna cititorului occidental, deopotrivă cu celelalte culturi, sunt branduri culturale românești afirmate peste hotare”.

Cea de-a XX-a ediție a Festivalului și Concursului Internațional *George Enescu* va reuni peste 160 de evenimente artistice, din care opt concerte de muzică românească, 13 recitaluri și concerte camerale, 20 de concerte ale unor mari orchestre, șase concerte *Enescu și contemporanii săi*.

Totodată, în cadrul festivalului, vor avea loc nouă manifestări din ciclul *World Music*, cinci spectacole de operă, două de balet, 35 de concerte în cadrul concursului internațional, 30 de manifestări în Piața Festivalului, opt manifestări din cadrul simpozionului de muzicologie și patru expoziții de artă plastică.

În memoriam

Petre Ștefănescu Goangă

• Concurs Internațional de Canto la Opera din București

Opera Națională București anunță că a treia ediție a Concursului Internațional de Canto „Maestrii artei lirice”, un eveniment extraordinar, se va derula între 21 și 27 martie 2011. Dacă prima ediție a fost dedicată sopranei Magda Lănculescu, iar cea de-a doua, a purtat numele celebrei Arta Florescu, în acest an competiția va fi închinată baritonului Petre Ștefănescu-Goangă (1902-1973), artist liric aplaudat pe toate scenele lirice importante din țară și străinătate. De asemenea, Petre Ștefănescu-Goangă a marcat lumea lirică românească și prin bogata sa activitate pedagogică, mulți dintre studenții formați sub îndrumarea sa devenind soliști vocali de mare valoare.

Competiția are ca obiectiv descoperirea și lansarea celor mai valoroase voci lirice ale tinerii generații. Se pot înscrie la concurs voci din toate categoriile, cântăreți, soliști sau coriști din instituțiile muzicale, studenți ai institutelor superioare de muzică, tinere talente cu pregătire profesională din România și din străinătate. Sunt admisi concurenții cu vârste cuprinse între 20 și 32 ani, pentru voci feminine, între 20 și 34 ani, pentru voci masculine (împliniți până în data de 31 martie 2011).

România – la Târgul de artă contemporană JustMad de la Madrid

Alex Mirutziu – Galeria *Sabot* – participă la Târgul de artă contemporană *JustMad*, de la Madrid, cu lucrarea „Tears are Precious” (fotografie, desen, video). Galeria din Cluj participă alături de alte câteva zeci de galerii internaționale, printr-un stand ce va găzdui lucrările artistului, în intervalul 17 - 20 februarie 2011. Pe parcursul evenimentului, publicul va putea interacționa la stand cu artistul și cu personalul galeriei, va putea afla detalii despre proiecte trecute și viitoare, cu alte cuvinte, va fi o ocazie specială pentru a introduce portofoliul lui Alex și al celorlalți artiști reprezentanți de galerii publicului din Madrid.

Alex Mirutziu – Galeria *Sabot* este un artist polyvalent, ale cărui lucrări acoperă domenii precum literatură conceptuală, performance, fotografie și instalație video, care încearcă să reconfigureze relația

dintre informație și formă, dintre limbajul psihic și conținut, punând în discuție originea și semnificațiile acestora.

Galeria *Sabot* este un nou spațiu dedicat artei contemporane,

deschis recent la Cluj în incinta Fabricii de Pensule. Prezentă pentru prima dată la New York în martie 2010, Galeria a fost remarcată de către The New York Times pentru participarea sa la INDEPENDENT, un târg internațional de artă aflat la

prima ediție, care a reunit peste 35 de galerii de artă contemporană din întreaga lume și s-a desfășurat în paralel cu prestigioasele Armory Show și Volta NY. Făcând referire atât la standul, cât și la lucrările artiștilor Radu Comșa și Vlad Năncă, parte din expoziție, cronicarul de la The New York Times afirmă că galeria clujeană are capacitatea de a produce surprize neașteptate prin propunerile sale.

Pentru INDEPENDENT, galeria prezintă „SABOT-AGE! Picture Maxification, Cultural Digestion, and Populist Elitism in the Age of Rhizomatic Economy” (From Cluj With Love, Daria & Marcel), o expoziție ce include lucrările a trei artiști vizuali români – Radu Comșa, Alex Mirutziu, Vlad Năncă, expuse în tandem cu șase artiști internaționali invitați.

Avangarda muzicală românească pe unde radio în Cehia

Institutul Cultural Roman din Praga promovează școala românească de compoziție la Radioul Național Ceh prin difuzarea unei serii de cinci emisiuni dedicate avangardei muzicale românești din secolul al XX-lea. Astfel, în perioada 7-11 februarie 2011, vor fi difuzate lucrări semnate de compozitorii Cornel Țăranu, Ștefan Niculescu, Doina Rotaru, Anatol Vieru, Tiberiu Olah, Aurel Stroe, Octavian

mai curajoase în plan estetic, propunând direcții și curente noi în context internațional. Muzica heterofonică, muzica morfogenetică, muzica spectrală, cea arhetipală, metastilistică, imaginară sunt repere ale istoriei generale a muzicii fiind legate de nume ale unor compozitori români precum Ștefan Niculescu, Aurel Stroe, Anatol Vieru, Horațiu Rădulescu, Iancu Dumitrescu, Octavian Nemescu, Doina Rotaru. De la muzica de inspirație folclorică

și bizantină s-au produs continuu salturi estetice provocate de spirite creative, ce au sondat teritoriul imaginii artistice astfel deschis, până în perioada actuală, a cărei diversitate de orientări și forme de comunicare o recomandă în plan internațional ca pe un reper important al timpului

Nemescu, Corneliu Dan Georgescu, Horațiu Rădulescu, Iancu Dumitrescu, Călin Ioachimescu, Dan Dediu, Irinel Anghel.

În cele peste 200 de minute de emisie, având-o ca invitată pe muzicologul și compozitorul Irinel Anghel, editorul emisiunii, Josef Třesák, va face o prezentare teoretică cu exemplificări muzicale privind evoluția școlii românești de compoziție, de la George Enescu până astăzi.

„Sincronizându-se cu avangarda Europei de Vest într-o perioadă în care accesul la astfel de informații era restricționat, școala românească a devenit în scurt timp una dintre cele

prezent.” spune muzicologul Irinel Anghel.

În programul ICR Praga de promovare a Școlii românești de compoziție au mai fost incluse recitalurile pian-vioară și violă a virtuozilor Clara Cernat-Thierry Huillet (30 noiembrie, 2 decembrie 2010), recitalurile de pian solo al Georgeanei Tohari-Vidican (14 decembrie 2010) și al tinerei Mădălina Dănilă (25 noiembrie 2010), precum și doua masterclass organizate în colaborare cu Facultatea de Muzică, secția Compoziție, din cadrul Universității de Arte ale Spectacolului din Praga.

Popasuri culturale

Muzeul Curtea Veche

Piața Unirii este una dintre cele mai aglomerate zone ale Bucureștilor. Ceas de ceas, prin acest punct trec mii de oameni. Dintre aceștia, puțini știu că în imediata apropiere a *Hanului Manu* este adevăratul *kilometru 0* al Bucureștilor. Aici este locul în care Vlad Tepeș a menționat pentru prima dată numele „București”. Hrisovul „dat la 20 septembrie 1459, în Cetatea București” a aprins în trecut aprige dispute printre istorici. Toți doreau să afle unde a fost *Cetatea București*. Săpăturile arheologice din preajma anilor '50-'70 au scos la iveală mult căutata reședință a Țării Românești. Doi ani mai târziu, aceasta era transformată în muzeu.

Palatul Voievodal sau *Curtea Domnească* este cel mai vechi monument feudal din București. Timp de peste două secole, acesta a fost reședința domnitorilor munteni, paralel, până la 1660, cu vechea capitală Târgoviște, an după care rămâne capitala unică a Țării Românești, iar, după 1862, a Principatelor Unite Române, respectiv a României.

Istoria acestui loc începe în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, când, pe fundația unui vechi turn de observație a drumurilor, Vlad Tepeș a ridicat o cetate de cărămidă de cea. 160 m.p., căreia, în anii 1458-1459, îi va da amploare, înconjurând-o cu ziduri de piatră. Această cetate va constitui centrul vieții economice și politice a Bucureștilor, centru în jurul căruia s-au strâns negustorii și meșteșugarii, care, după ocupațiile lor sau după orașele de unde se aduceau mărfurile (Lipsca/Leipzig - Germania, Gabrovo-Bulgaria, Brașov), vor da numele ulițelor din această zonă centrală.

În secolul al XVI-lea, Mircea Ciobanul reorganizează complet *Curtea Domnească*. Astfel, cetatea din vremea lui Vlad Tepeș este dărâmată, în locul ei construindu-se o nouă cetate, precum și biserica *Buna Vestire*, de alături, rămasă în picioare până astăzi. Noul palat voievodal își va extinde suprafața la 3.000 - 5.000 m.p., ajungând, cu anexele sale, până la 25.000 mp, pe un perimetru cuprins între Dâmbovița și Lipsani, artera comercială, de la sud la nord, și străzile Șelari/Smârdan - Bulevardul I.C. Brătianu, de la vest spre est.

După 1640, rând pe rând, domnitorii Matei Basarab, Grigore Ghica, Gheorghe Duca, Șerban Cantacuzino, dar, mai ales, Constantin Brâncoveanu au refăcut și extins *Palatul voievodal*, construindu-se alte clădiri pentru dregătorii, pentru slujitorii și oșteni, ateliere meșteșugărești, grajduri, pușcăria, ghețaria, o bisericuță a palatului, chioșcuri și grădini. Totodată, exista și canalizare, un rezervor cu apă, precum și o baie turcească. Ultimii care au reparat *Curtea Domnească* au fost domnii fanarioți, din familiile Mavrocordat și Mavrogheni (perioada 1716-1821).

Calamitățile naturale și ocupațiile străine, precum și războiul austro-ruso-turc, din 1768-1774, distrug reședința domnească, făcându-o de nelocuit. Astfel, Alexandru Ipsilanti a fost nevoit să-și construiască, în anul 1775, un alt palat domnesc, în *Dealul Spirea*, numit *Curtea Nouă*. Această nouă reședință va fi părăsită după câteva decenii, în 1812, din cauza unor incendii și cutremure, devenind, astfel, *Curtea Arsă*. După ridicarea noilor clădiri, cele vechi, ajunse ruine, au fost denumite *Curtea Veche*, păstrând, pentru un timp, o parte dintre atribuțiile curții domnești. Acest statut a încetat în anul 1798, când Constantin Hangerli scoate la licitație *Curtea Domnească*. Merită menționat faptul că peste ruinele curții, mai ales în zona de nord și est, s-au construit alte clădiri, acestea înglobând, practic, și zidurile Curții Veche.

Începutul anilor '50 a culminat cu redescoperirea întâmplătoare a fostei *Curți Domnești*. Săpăturile arheologice au debutat în 1953, au fost continuate în 1959 și au fost reluate în mod intens în perioada anilor 1967-1972. În urma acestor săpături arheologice, s-au descoperit numeroase vestigii (fragmente de ziduri de cărămidă și de piatră, subsolurile palatului, ancadramente de uși și ferestre, fragmente de pictură și de coloane etc.) și obiecte de uz casnic, cărămizi smălțuite și olane, unelte de metal, sfesnice, bombarde de piatră, monede etc. În prezent, acestea se află la *Muzeul Municipiului București*.

Înființat în 1972, pe 27 aprilie, *Muzeul Curtea Veche*, se păstrează în aer liber, desfășurându-se pe o suprafață de cea. 5.000 m.p. În cadrul acestui spațiu, muzeul își propune să conserve și să valorifice mărturiile istorice datând din secolul al IV-lea până în cel de-al XIX-lea.

Importanța istorică, cultural-științifică și turistică fac din ansamblul *Palatului Voievodal Curtea Veche* un punct de referință al Bucureștilor. Vizitatorii, care pășesc în acest labirint de vestigii, au posibilitatea să contemple mărturiile materiale ale epocilor de glorie din istoria Țării Românești, dar și momentele de grele încercări. Nicuian al monument nu va putea sintetiza atât de bine mersul istoric al Țării Românești ca monumentele de la *Curtea Veche*. Elementul central, *Palatul*, este secundat de o serie de alte clădiri, și ele semnificative. Dintre acestea, se remarcă biserica *Buna Vestire*, lăcaș în care au pășit toți marii voievozi ai Țării Românești, de la mijlocul secolului al XVI-lea și până către a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, și *Hanul lui Manu*, ansamblu arhitectonic rezultat dintr-o repetată succesiune de construcții din secolele XVIII-XIX.

Unde se află *Muzeul Curtea Veche*? *Muzeul Curtea Veche* se află în sectorul 3, pe strada Franceză nr. 31, în apropiere de *Hanul lui Manu*.

Muzeul se poate vizita de luni până duminică, între orele 9.00 - 17.00.

Foto și text: Mihăiță ENACHE, student, anul II, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

Remus Tudor a încheiat pe locul 20 Campionatul Mondial de Schi Nordic pentru Juniori, proba de sărituri cu schiurile. 69 de săritori din 24 de țări au luat parte la competiția care s-a desfășurat la Otepäe, în Estonia.

El a concurat împotriva unor sportivi din țări cu renume în sărituri cu schiurile, cum sunt Austria, Germania, Norvegia, Finlanda, Cehia și Slovenia. Remus Tudor a avut un total de 215 puncte. În vârstă de 18 ani, sportivul român a avut sărituri care au măsurat 87, respectiv 89 de metri.

„Rezultatul înregistrat de Remus Tudor în această competiție de vârf confirmă eficiența programelor de pregătire tehnică și forma fizică bună a sportivilor din lotul național, a căror evoluție este vizibilă de la an la an. Performanța este cu atât mai valoroasă cu cât el a concurat împotriva unor sportivi experimentați. Sunt sigur că, în anii următori, sportivii români vor continua acest trend ascendent și vor lua pentru primele locuri în astfel de competiții de nivel ridicat” - Florin Spulber, antrenorul coordonator al echipei de sărituri cu schiurile a României.

Programele Televiziunii România de Măine și RRM Student FM

TVRM Educațional

LUNI – 7 februarie 2011

06:00 *Promo USH*
 06:05 **Cronica scepticului** (r)
 06:30 **Linca Dumitrescu și invitații săi** (r)
 08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Parodi Press**. Emisiune de Nicolae Iliescu
 09:00 **Nimic fără lege**. Emisiune de Florin Făiniș
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:15 **Festivalul de Teatru pentru Elevi „George Constantin”**
 11:30 **Adevăratele stele** (r)
 13:00 **Agricultura și alimentația**. Emisiune de Constantin Predilă (r)
 14:00 **TVRM-edicina. Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs.**
 14:58 *Promo USH*
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 17:00 **Film artistic – Doi nătărași în Africa (SUA)**. Conform reglementărilor CNA, filmul poate fi vizionat de copii, cu acordul părinților. Film artistic (1949) - genul: comedie, aventuri. Regia: Charles Barton. Distribuție: Bud Abbott, Lou Costello; Clyde Beatty; Frank Buck, Hillary Brooke; Joe Besser, Buzz, vânzător într-o librărie, o păcălește pe Diana Emerson că Stanley, colegul lui, e cam fricos și prostănac, este cel mai mare vânzător de animale sălbatice și cel mai bun cunosător al ființelor africane. Numai că, în Africa, lucrurile iau o cu totul altă turnură
 18:30 **Stagiunea muzicală TVRM**. Emisiune de Stela Cristea
 19:00 **Comorile orașului**. Emisiune de Cezar Lungu
 19:30 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
 20:00 **Apel telefonic**. Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Academia – Știință**. Emisiune de Alexandru Mironov
 22:00 **Harețiștii**. Emisiune de Mugur Popovici
 22:30 **Film documentar – Tehnologia azi**
 23:00 **Contrapunct**. Emisiune de George Marinescu
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Apel telefonic** (r)
 05:00 **Invitatul de la ora 13** (r)

MARȚI – 8 februarie 2011

06:00 *Promo USH*
 06:05 **Harețiștii** (r)
 06:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Grădina cu statui** (r)
 08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **La sfat cu medicul**. Emisiune de Irina Haidet
 09:00 **Gândești, deci există**. Emisiune de Victoria Dușu
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:15 **Festivalul de Teatru pentru Elevi „George Constantin”**
 11:30 **Galele TVRM organizate de Societatea Națională Spiru Haret pentru Educație Știință și Cultură** (r)
 13:00 **Invitatul de la ora 13**. Emisiune de Sorin Lupășcu
 14:00 **Din sălile de concert**. Emisiune de Mihai Darie
 14:30 **Un răspuns pentru fiecare**. Emisiune de Simona Șerban
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 17:00 **Film artistic – Jack London (SUA)**. Conform reglementărilor CNA, filmul poate fi vizionat de copii, cu acordul părinților. Film artistic (1943); genul: aventuri / autobiografie. Regia: Alfred Santell. Distribuție: Susan Hayward; Michael O'Shea. Filmul prezintă episoade din viața scriitorului.
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu**. Emisiune de Viorel Popescu

TVRM Cultural

LUNI – 7 februarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Cronica scepticului** (r)
 07:00 **Academia copiilor** (r)
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Panteon** (r)
 09:30 **Am venit cu drag la voi** (r)
 11:30 **Echipele „Gusti”** (r)
 12:30 **Șlagăr fix**
 13:00 **Ecumenica** (r)
 14:00 **TVRM-edicina – direct**
 15:00 **Dor de acasă** (r)
 17:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
 18:00 **Un răspuns pentru fiecare**
 18:30 **Recital muzical** (r)
 19:00 **Aplauze pentru harețiști**
 19:30 **La sfat cu medicul**
 20:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)
 21:00 **Cărți în instanță**
 22:00 **Profil spiritual – arhivă**
 23:00 **TVRM-edicina** (r)
 00:00 **Echipele „Gusti”** (r)
 01:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
 03:00 **Ecumenica** (r)
 04:00 **Cărți în instanță** (r)
 05:00 **TVRM-edicina** (r)

MARȚI – 8 februarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Nimic fără lege** (r)
 07:00 **Contrapunct**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Generalul Cinema** (r)
 09:30 **La sfat cu medicul** (r)
 10:00 **Film artistic străin**
 10:00 *Păcatul lui Harold Diddlebock (SUA, 1947)*(r)
 11:30 **Agricultura și alimentația** (r)
 12:30 **Circulați, vă rog!**
 13:00 **Invitatul de la ora 13 – direct**
 14:00 **Știință și spiritualitate**
 15:00 **Profil spiritual – arhivă**
 16:00 **Stagiune muzicală TVRM**
 16:30 **Biblioteca virtuală** (r)
 17:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 18:00 **Academia copiilor** (r)
 19:00 **Românul, cetățean european** (r)
 19:30 **Comorile orașului**
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Nocturna – direct**

19:00 **Istoria cu învățătură**. Emisiune de Valeriu Răpeanu
 20:00 **Recital muzical**. Emisiune de Dumitru Cucu
 20:30 **Nocturna**. Emisiune de Mugur Popovici
 22:00 **Ani de liceu**. Emisiune de Mugur Popovici
 22:30 **Film documentar – Tehnologia azi**
 23:15 **Muzart**. Emisiune de Dumitru Nicolae
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 04:00 **La hanul morăritei** (r)
 05:00 **Călători în timp** (r)

MIERCURI – 9 februarie 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Ani de liceu** (r)
 06:40 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Contrapunct** (r)
 08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Virtuți și vicii**. Emisiune de Alexandru Lucinescu
 09:00 **Românul, cetățean european**. Emisiune de Cristina Păușan-Nuică
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:15 **Festivalul de Teatru pentru Elevi „George Constantin”**
 11:30 **Film artistic – Lassie și căutătorii de aur (SUA)**. Conform reglementărilor CNA, filmul poate fi vizionat de copii, cu acordul părinților. Film artistic (1951); genul: aventuri; regia: Harold F. Kress. Distribuție: Paul Killy; Bruce Cowling; Gary Gary. Un film cu nemuritoare Lassie. După ani de căutători, Jonathan dă, în sfârșit, pește un filon de aur. Se întorc în oraș ca să-i dea vestea partenerului său, dar acolo află că acesta a murit de pneumonie. Noul partener al lui Jonathan vrea să păstreze aurul numai pentru el, așa că pune la cale un plan să-l omoare pe Jonathan
 13:00 **Autografe muzicale**. Emisiune de Dumitru Cucu
 14:00 **TVRM-edicina. Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.**
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 17:00 **Film artistic – Căpitanul Apache (SUA)**. Conform reglementărilor CNA filmul poate fi vizionat de copii cu acordul părinților. Film artistic (1971). Genul: aventuri, western. Din distribuție: Lee Van Cleef; Carol Balur; Stuart Whitman.
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu**. Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Lumea văzută de aproape**. Emisiune de Neagu Udroui
 20:00 **Noi, consumatorii**. Emisiune de Mihail Dumitru Sandu
 20:30 **Circulați, vă rog!**. Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Academia – Economia pentru cine?**. Emisiune de Ilie Șerbănescu
 22:00 **Lumea sporturilor**. Emisiune de Cristina Matei
 22:30 **Film documentar - Filme, filme, filme**
 23:00 **Contrapunct**. Emisiune de George Marinescu
 00:15 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Istoria cu învățătură** (r)
 05:00 **Academia Știință** (r)

JOI – 10 februarie 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Lumea sporturilor** (r)
 06:40 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
 08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Academia – Știință**. Emisiune de Alexandru Mironov
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:15 **Dor de acasă** (r)
 13:00 **La hanul morăritei**. Emisiune de Paulina Irimia
 14:00 **TVRM-edicina. Prof. univ. dr. Andrei Fircică la dispoziția dvs**
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***

22:00 **Generația în teniși – arhivă**
 23:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
 00:00 **Nimic fără lege** (r)
 00:30 **Știință și spiritualitate** (r)
 01:30 **Academia copiilor** (r)
 02:30 **Invitatul de la ora 13** (r)
 03:30 **Nocturna** (r)
 05:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)

MIERCURI – 9 februarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Circulați, vă rog** (r)
 07:00 **Femeia, adevăr și poveste** (r)
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Parodi press** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 10:00 **Nocturna** (r)
 11:30 **Am venit cu drag la voi**
 13:30 **Deutsche Welle** (r)
 14:00 **TVRM-edicina – direct**
 15:00 **Generația în teniși – arhivă**
 16:00 **Arhiva TVRM** (r)
 17:00 **Cărți în instanță** (r)
 18:00 **Viața ca un spectacol** (r)
 19:00 **La Hanul Morăritei** (r)
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Noi, consumatorii**
 21:00 **Echipele „Gusti”**
 22:00 **Istoria cu învățătură – arhivă**
 22:45 **Șlagăr fix**
 23:00 **TVRM-edicina** (r)
 00:00 **Femeia, adevăr și poveste** (r)
 01:00 **Cărți în instanță** (r)
 02:00 **Viața ca un spectacol** (r)
 03:00 **La Hanul Morăritei** (r)
 04:00 **Echipele „Gusti”** (r)
 05:00 **TVRM-edicina** (r)

JOI – 10 februarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Scrisori de acreditare** (r)
 07:00 **Contrapunct**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Nimic fără lege** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 10:00 **Profil spiritual – arhivă**
 11:30 **Adevăratele stele** (r)
 13:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 14:00 **TVRM-edicina – direct**
 15:00 **Istoria cu învățătură – arhivă**
 16:00 **Grădina cu statui** (r)
 17:00 **Nocturna** (r)
 18:30 **Cărți și probleme – arhivă**
 19:30 **Cronica scepticului** (r)

16:40 **Film artistic: Piratul dansator (SUA)**. Conform reglementărilor CNA, filmul poate fi vizionat de copii, cu acordul părinților. Film artistic (1936); Genul dramă / romance.
 18:10 **Festivalul de Teatru pentru Elevi „George Constantin”**
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu**. Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Agricultura și alimentația**. Emisiune de Constantin Predilă
 20:00 **Film documentar – Globe spin (Călătorie în jurul lumii)**
 20:30 **Atelier tv studentesc**. Emisiune de Ciprian Vasilescu
 21:00 **Academia – Cărți în instanță**. Emisiune de Florin Rotaru
 22:30 **Lauri pentru liceeni**. Emisiune de Cristina Matei
 22:30 **Film documentar – Absolut minunat**
 23:00 **Consum cultura**. Emisiune de George Stanca
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 04:00 **Nocturna** (r)
 05:30 **Deschide cartea!** (r)

VINERI – 11 februarie 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Lauri pentru liceeni** (r)
 06:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 07:00 **Contrapunct** (r)
 08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Călători în timp**. Emisiune de Violeta Screciu
 09:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 11:15 **Festivalul de Teatru pentru Elevi „George Constantin”**
 11:30 **Film artistic – Mica Prințesă (SUA)**. Conform reglementărilor CNA, filmul poate fi vizionat de copii, cu acordul părinților. Genul: dramă, muzical. Regia: Walter Lang. Distribuție: Shirley Temple, Richard Greene; Anita Louis; Ian Hunter; Cesar Romero; Mary Nash. Descriere: Sara a învățat de la tatăl ei că toate fetițele sunt printese și că întotdeauna trebuie să țină capul sus și să-și păstreze încrederea în forțele proprii. Când Sara rămâne orfană, Miss Minchin o transformă în servitoare și încearcă să o umilească cu orice preț. În cele din urmă, curajul și speranțele ei sunt răsplătite într-un final ca de basm...

13:00 **Femeia – adevăr și poveste**. Emisiune de Ana Maria Ghiur
 14:00 **Din sălile de concert**. Emisiune de Mihai Darie
 14:30 **Cronica ST**. Emisiune de Cristian Român
 15:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 16:40 **River Dance – spectacol de muzică și dans irlandez**
 18:30 **Mama, tata, ziarele și eu**. Emisiune de Viorel Popescu
 19:00 **Panteon**. Emisiune de Neagu Udroui
 19:30 **Recital muzical**. Emisiune de Dumitru Cucu
 20:00 **Apel telefonic**. Emisiune de George Nicolau
 21:00 **Casă dulce românească**. Emisiune de Cătălin Maximciuc
 22:00 **Performerii în arenă**. Emisiune de Mugur Popovici
 22:30 **Cinefilia**. Emisiune de Daniel Paraschiv
 23:00 **La hanul morăritei**. Emisiune de Paulina Irimia
 00:00 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret*** (r)
 04:00 **Apel telefonic** (r)
 05:00 **Panteon** (r)
 05:30 **Atelier TV studentesc** (r)

SÂMBĂȚĂ – 12 februarie 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Performerii în arenă** (r)
 06:30 **Casă dulce românească** (r)
 07:30 **Vorbiri, scrieți românește** (r)
 08:00 **Stele de mâine**. Emisiune de Dumitru Lupu
 08:30 **Telemfiteatrul Universității Spiru Haret***
 10:30 **Biblioteca virtuală**. Emisiune de Ionel Benea

20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Virtuți și vicii**
 21:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**
 22:00 **Profil spiritual – arhivă**
 23:00 **TVRM-edicina** (r)
 00:00 **Galele TVRM** (r)
 01:30 **Cronica scepticului** (r)
 02:00 **Adevăratele stele** (r)
 03:30 **Grădina cu statui** (r)
 04:30 **Virtuți și vicii** (r)
 05:00 **TVRM-edicina** (r)

VINERI – 11 februarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Noi, consumatorii** (r)
 07:00 **Un răspuns pentru fiecare**
 07:30 **Un actor și rolurile sale – arhivă**
 08:00 **Mapamond cultural**
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Aplauze pentru harețiști** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)
 10:00 **En garde!** (r)
 11:00 **Atelier TV studentesc**
 11:30 **Cronica ST** (r)
 12:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 13:00 **Comorile orașului** (r)
 13:30 **Deutsche Welle** (r)
 14:00 **Lumea văzută de aproape** (r)
 15:00 **Profil spiritual – arhivă**
 16:00 **Echipele „Gusti”** (r)
 17:00 **Muz-art** (r)
 18:00 **Cinefilia** (r)
 18:30 **Scrisori de acreditare** (r)
 19:00 **Consum cultura** (r)
 20:00 **Mama, tata, ziarele și eu**
 20:30 **Nimic fără lege** (r)
 21:00 **La Hanul Morăritei**
 22:00 **Românul, cetățean european**
 22:30 **Femeia, adevăr și poveste**
 23:30 **Stagiunea muzicală TVRM** (r)
 00:00 **Atelier TV studentesc** (r)
 00:30 **En garde!** (r)
 01:30 **La Hanul Morăritei** (r)
 02:30 **Lumea văzută de aproape** (r)
 03:30 **Muz-art** (r)
 04:30 **Românul, cetățean european** (r)
 05:00 **Consum cultura** (r)

SÂMBĂȚĂ – 12 februarie 2011

06:00 **Stele de mâine** (r)
 06:30 **Gândești, deci există** (r)
 07:00 **Contrapunct**
 08:00 **Întâlnire cu folclorul** (r)
 08:30 **Stele de mâine**
 09:00 **Atelier TV studentesc** (r)
 09:30 **Mama, tata, ziarele și eu** (r)

11:00 **Academia copiilor**. Emisiune de Irina Haidet
 12:00 **Întâlnire cu folclorul**. Emisiune de Theodora Popescu
 12:30 **Cronica scepticului**. Emisiune de Cristian Român
 12:57 *Promo*
 13:00 **En garde!**. Emisiune de Carmen Fulger
 14:00 **Un actor în culise**. Emisiune de Viorel Popescu
 14:30 **Adevăratele stele**. Emisiune de Sorin Lupășcu
 15:58 *Promo*
 16:00 **Magazin de weekend**. Emisiune de Marius Voicu
 16:30 **Cinepanorama**. Emisiune de Eugen Atanasiu
 17:00 **Linca Dumitrescu și invitații săi**
 18:30 **Contrapunct**. Emisiune de George Marinescu și Simona Șerban
 19:30 **Am venit cu drag la voi**. Emisiune de Georgetel Nucă
 21:30 **Viața ca un spectacol**. Emisiune de Viorel Popescu
 22:30 **Film artistic – Remedii (China)**. Conform reglementărilor CNA, filmul poate fi vizionat de copii, cu acordul părinților; genul: dramă (2001). Regia: Zheng Shaolong. Distribuție: Hollis Huston; Tony Leung Ka Fai, Wenli Jiang; Xu Zhu, Cai Cacciatore. După ani și ani de muncă, cu o carieră de succes și o familie fericită, Datong Xu simte că a devenit un american adevărat; numai că totul se va năruți în momentul în care tatăl său, soțul din China, îi aplică nepotului său, Dennis, un remediu foarte cunoscut în medicina tradițională chineză. Filmul prezintă diferențele ce despart cultura occidentală de cea orientală și repercursiunile ce pot rezulta de aici.
 00:00 **Cafe concert**. Emisiune de Sorin Petre
 00:30 **Adevăratele stele** (r)
 02:00 **Viața ca un spectacol** (r)
 03:00 **Academia Știință** (r)
 04:00 **Am venit cu drag la voi** (r)

DUMINICĂ – 13 februarie 2011

06:00 *Promo USH*
 06:10 **Cinepanorama** (r)
 06:30 **Panteon** (r)
 07:00 **Deutsche Welle**. Emisiune de Simona Șerban
 07:30 **Deschide cartea!**. Emisiune de Alexandru Mironov
 08:00 **Ecumenica**. Emisiune de Sorin Bejan
 09:00 **Vorbiri, scrieți românește**. Emisiune de Valeriu Marinescu
 09:30 **Basmele copilăriei**. Emisiune de Carmen Fulger
 10:30 **Ideii în dialog**. Emisiune de Cornelia Toader
 12:00 **Starea de duminică**. Emisiune de Sorin Bejan
 12:30 **Scena ca istorie**. Emisiune de Violeta Screciu
 13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional**. Emisiune de Ioan Filip
 14:00 **Șlagăr fix**. Realizator Sorin Lupășcu
 15:00 **Teatrul în fotoliul de acasă**. Emisiune de Viorel Popescu
 16:00 **În căutarea folk-ului pierdut**. Emisiune de Maria Gheorghiu
 17:00 **Scrisori de acreditare**. Emisiune de Mihaela Mihailide
 17:30 **Dor de-acasă**. Emisiune de divertisment. Realizator Puiu Stoicescu
 19:30 **Grădina cu statui**. Emisiune de Neagu Udroui
 20:30 **Galele TVRM organizate de Societatea Națională Spiru Haret pentru Educație Știință și Cultură**. Emisiune de Georgetel Nucă
 22:00 **CONCERT JUBILAR – ORCHESTRA FILARMONICĂ DIN VIENA, Dirijor Riccardo Muti (ORF / Austria)**
 00:00 **Teatrul în fotoliul de acasă** (r)
 01:00 **Dor de-acasă** (r)
 03:00 **Galele TVRM** (r)
 05:00 **Scena ca istorie** (r)

*În emisiunea Telemfiteatrul Universității Spiru Haret sunt prezentate Consultații pentru sesiunea de examene. Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învățământ.

RADIO ROMÂNIA DE MÂINE — STUDENT FM

LUNI – VINERI

07.00-10.00 **BUNĂ DIMINEAȚA USH!**
 Realizator: Tiberiu Ursan
 10.00-13.00 **TACHE ȘI FACE**
 Realizator: Robert Tache
 13.00-16.00 **CUTIA PANDOREI**
 Realizator: Kristine
 Marți 13.00-14.00 – INVITATUL DE LA ORA 13
 Realizator: Sorin Lupășcu
 16.00-19.00 **FRESH NEWS**
 Realizatori: Otilia Zamfir
 19.00-22.00 **DESTRESEARA**
 Realizator: Maria Ilie
 22.00-23.00 **Luni-Joi MUZICĂ**
 Vineri 00.00-06.00 – NIGHT FEVER
 23.00-24.00 **Luni-Joi CAFÉ NOCTURN**
 Realizator: Luminița Bondrea
 Luni 00.00-01.00 **PRINTRE RÂNDURI** (r)
 Realizatori: Otilia Zamfir
 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
 Marți 00.00-02.00 – TOP 30 (r)
 Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma
 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
 Miercuri 00.00-02.00 – 80 REMEMBER (r)
 Realizator: Robert Tache
 02.00-07.00 – NIGHT FEVER
 Joi 00.00-01.00 – Metalmorfoza
 Realizator: Marru
 01.00-07.00 – NIGHT FEVER

SÂMBĂȚĂ – DUMINICĂ

06.00-09.30 **MUZICĂ**
 09.30-10.00 **MINI RADIO SHOW**
 Realizator: Irina Haidet
 10.00-12.00 **MATINAL DE WEEK-END**
 Realizator: Alina Toma
 12.00-13.00 **Sâmbătă – MUZICĂ**
 Duminică – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII
 Realizator: Maria Ilie
 13.00-17.00 **SIESTA DE WEEK-END**. Realizator: Alina Toma
 17.00-18.00 **Sâmbătă – MUZICĂ**
 Duminică – PRINTRE RÂNDURI
 Realizator: Otilia Zamfir
 18.00-20.00 **Sâmbătă – 80 REMEMBER**
 Realizator: Robert Tache
 Duminică – TOP 30
 Realizatori: Alex Crăciun și Alina Toma
 20.00-23.00 **MUZICĂ**
 23.00-00.00 **CAFÉ NOCTURN**
 Realizator: Luminița Bondrea
 00.00-07.00 **NIGHT FEVER**

FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE
 RADIO TELEVIZIUNEA

SPIRU HARET (1851-1912)

UN GÂNDITOR TRANSDISCIPLINAR

Asist.univ.dr. Petrișor MILITARU

Nu putem vorbi despre spiritul transdisciplinar al lui Spiru Haret, fără a defini mai întâi conceptul de transdisciplinaritate. În primul rând, trebuie să menționăm că termenul de „disciplină”, sinonim cu „domeniu” sau „specialitate”, se referă la o anumită ramură a unei științe sau generale, ceea ce înseamnă că orice disciplină va cuprinde un corpus de informație și o serie de metode de cercetare specifice disciplinei respective, fapt ce definește caracterul disciplinar al unei investigații din acel domeniu al cunoașterii. În al doilea rând, precizăm că, atunci când ne referim la caracterul interdisciplinar al unei cercetări, facem trimitere la capacitatea acelei activități științifice de a transfera concepte și metode specifice unei discipline în interiorul altei discipline. În al treilea rând, caracterul pluridisciplinar (multidisciplinar) se referă la o cercetare care are în vedere o analiză succesivă a obiectului cercetat prin prisma mai multor discipline. În al patrulea rând, transdisciplinaritatea, așa cum ne dăm seama pornind de la semnificația prefixului „trans-”, se referă la ceea ce se află în același timp și între discipline, și înăuntrul diverselor discipline, și dincolo de orice disciplină. Finalitatea oricărui demers transdisciplinar este înțelegerea lumii prezente, iar unul dintre dezideratele fundamentale al cercetării transdisciplinare îl reprezintă unitatea cunoașterii.

Matematician și astronom, sociolog și pedagog, om politic și reformator al învățământului românesc, Spiru Haret (1851-1912) a fost un om desăvârșit din punct de vedere disciplinar, așa cum o demonstrează activitatea sa de profesor – a predat, la mai multe instituții de învățământ, în ordine cronologică, trigonometria, geometria analitică, geometria elementară plană și în spațiu, geometria descriptivă, geometria analitică, dar și mecanica rațională. În plus, el este primul deținător al unui doctorat în științe obținut de un român la Paris, cu lucrarea *Asupra invariabilității axelor mari ale orbitei planetare* (1878). Un an mai târziu, datorită notorietății sale științifice, devine, la numai 28 de ani, membru corespondent al Academiei Române (1879), iar treizece ani mai târziu este făcut membru titular.

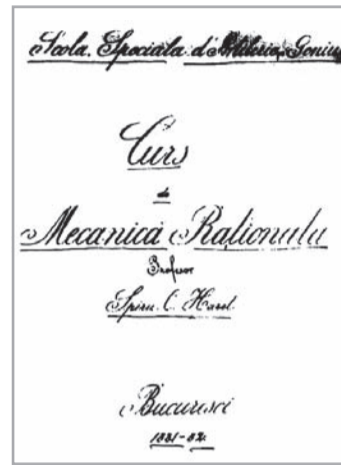
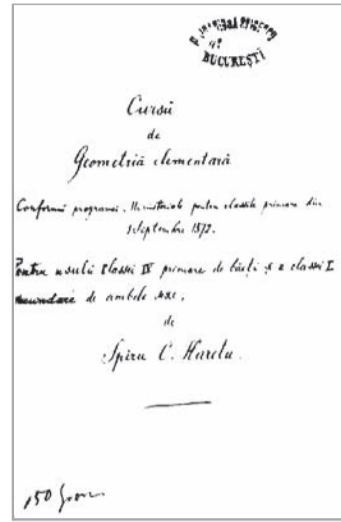
În ceea ce privește caracterul interdisciplinar al cercetărilor lui Spiru Haret, el este cel mai ușor de sesizat în studiile sale sociologice. Când publică, la Paris, *Mecanica sociale* (1910), savantul român folosește pentru prima dată principii matematice pentru a explica mecanismul vieții sociale a indivizilor. Studiul său se deschide cu un capitol teoretic despre matematică („Recapitularea unor noțiuni de matematică”), urmat de cel de-al doilea capitol menit să stabilească punți între matematică și sociologie („Întrebuțurarea metodei matematice în studiul unor fenomene și probleme sociale”). Dacă următoarele două capitole tratează separat „statica socială” și „dinamica socială”, cel de-al șaselea va urmări să surprindă tocmai acest dinamism dintre cele două componente ale vieții sociale,

reducționism conceptual, deoarece sunt extrem de rare forțele sociale care pot fi analizate prin analogie strictă cu forțele mecanice, ceea ce, până la urmă, duce la restrângerea validității enunțurilor mecanicii sociale la câteva propoziții sau modele socio-demografice, dar aceasta nu scade din importanța acestei viziuni în evoluția cercetărilor sociologice.

În al doilea rând, punerea în relație a nivelului intelectual, economic și moral al individului cu nivelul intelectual, economic și moral al societății, din care face parte, poate fi privită ca o anticipare a metodologiei transdisciplinare promovată prin excelență găsirea punților dintre discipline, a punților dintre individ și societate, dintre parte și întreg ceea ce ne permite să înțelegem dinamismul care face ca individualul să se integreze colectiv și pluralul să integreze singularul. Dintr-o perspectivă transdisciplinară, înțelegerea societății actuale nu e posibilă decât prin identificarea nivelurilor de realitate pe care are loc un fenomen social și care corespund unui anumit nivel de realitate identificabil în structura fundamentală a individului. În acest sens, Gaston Richard observa caracterul transdisciplinar și integrator al gândirii lui Spiru Haret: „Mecanica socială a lui Spiru Haret este una dintre operele cele mai viguroase ale sociologiei europene. Ea atacă aceeași problemă ca și *Discursul asupra spiritului pozitivist*, dar îi dă o rezolvare a cărei consistență logică este fără îndoială superioară, deoarece Comte nu introducea în sociologie conceptele generale ale mecanicii, echilibrul și mișcarea, decât pentru a le separa de fundamentale lor matematice.”

În al treilea rând, Spiru Haret, ca ministru al Instrucțiunii (1897-1899, 1901-1904, 1907-1910), a reorganizat pe baze moderne învățământul de toate gradele și a creat un element terțiar între dinamismul învățământului vs. mulțime, inițind mișcarea de esență poporanistă ca primă acțiune culturală de masă cu caracter programatic și oficial din România, ce presupunea, în mod esențial, implicarea „învățătorimii” române în implementarea educației moderne în mediul sătesc, ceea ce ne aminteste de „voluntariatul” din societatea contemporană.

Ca dascăl, Spiru Haret a fost un model în plan pedagogic, ca savant el s-a impus ca un spirit original în planul gândirii științifice, iar ca om politic el rămâne un reformator al societății din vremea sa. Toate acestea fiind spuse, este lesne de înțeles de ce gândirea sa transdisciplinară face din Spiru Haret un model de profesor, de cercetător și de îndrumător al celor ce vor să învețe, dar și de zveluie motivele pentru care Universitatea Spiru Haret și l-a ales ca emblemă a aspirațiilor sale într-o societate care are o nevoie acută de a-și constituția propriile modele spirituale și de a le duce mai departe!

Lector univ.dr. Laura UNGUREANU
Facultatea de Management Financiar Contabil, Craiova

Prin opera sa, Spiru Haret poate fi considerat ca un pionier în domeniul științelor sociale, în încercarea sa de a descrie și explica pe baze științifice importante și complexe fenomene, pe baza unor analogii matematice între legile mecanicii și legile cărora le sunt stupide fenomenele sociale.

Perspectiva mecanicii sociale și a modelării matematice a proceselor sociale, gândită de matematicianul român Spiru Haret, în ampla lui operă «Mecanica socială» este confirmată, tot mai evident, în zilele noastre, când se confirmă o nouă ramură a științei, «Sociologia matematică». El a edificat o concepție sociologică bazată pe un model matematic de cercetare a fenomenelor sociale.

Primul român doctor în matematică

Așa cum știm, una dintre măsurile remarcabile ale lui Al. I. Cuza a fost înființarea Universităților de la Iași (1860) și București (1864). Prima lor grijă a fost formarea unor specialiști de nivel european. Cei mai merituosi studenți au fost trimiși imediat în străinătate pentru a-și pregăti doctoratul. În urma unui concurs, deschis de Titu Maiorescu, Spiru Haret primește un „stipendiu de 3000 lei anual pentru a studia în acest timp științele matematice teoretice la Facultatea de Științe din Paris”.

La 30 ianuarie 1878, Spiru Haret își susține teza de doctor. „Despre invariabilitatea axelor mari ale orbitei planetare”. Teza lui Haret a produs o mare surpriză în lumea științifică a epocii deoarece ea aducea elemente cu totul neașteptate într-o problemă care făcuse obiectul cercetărilor celor mai mari matematicieni și mecanici ca Laplace, Lagrange și Poisson. Spiru Haret a demonstrat variabilitatea sistemului solar, fiind primul român doctor în matematică. Prin realizările sale în domeniul cercetării științifice, a contribuit foarte mult la prestigiul științei românești.

Fondator al școlii române de matematică

Spiru Haret putea să rămână în Franța profesor universitar, dar el s-a întors în țară cu „Coroana de lauri”. A fost numit profesor suplinitor la catedra de matematică de la gimnaziul „Mihai Bravul” din București și profesor la Catedra de mecanică rațională de la Facultatea de Științe din București (1878-1911). În același timp, a mai predat matematica, la Seminarul „Nifon Mitropolitul” din București (1881-1891), mecanica rațională, la Școala de artilerie de geniu (1881-1886), algebra superioară și geometria analitică, la Școala de poduri și șosele (1882-1911), matematica, la Universitatea din Iași, mecanica rațională, la Școala de ofițeri din București.

Spiru Haret este considerat fondator al școlii române de matematică și mecanică. Prin activitatea sa de dascăl a contribuit la formarea unor matematicieni de mare valoare, ca Nicolae Coiculescu, Gheorghe Teica, Anton Davidoglu, Andrei Ioachimescu, Traian Lalescu, Victor Varcovici, Theodor Argheluta, Alexandru Myller, Nicolae Abramescu, Aurel Angheliescu s.a. Aceștia au avut apoi un rol important în dezvoltarea învățământului nostru matematic universitar, după anul 1918, în cele patru universități ale țării sau în politehnicele din București și Timișoara.

MATEMATICIAN

sociologie are în vedere asemănarea între „individ ca element al corpului social și atom ca element al corpului material”.

Animat de dorința de a arăta cum se poate aplica mecanica la sociologie, Haret studiază o serie de probleme ca: reprezentarea fenomenelor sociale, statica socială, dinamica socială și forțe sociale.

În continuare, prezentăm unul dintre modelele sale, care studiază creșterea fondului intelectual în societatea europeană în perioada de la anul 400 până la anul 1900.

Construcția modelului. Se notează cu $x(t)$ valoarea fondului intelectual al unei societăți la un moment dat t și se consideră că $u > 0$ este creșterea unei unități din $x(t)$ în unitatea de timp.

Fie $x_0 = x(0)$ și $x_n = x(n)$, $n \in \mathbb{N}$. După u unitate de timp avem $x_1 = x_0 + ux_0 = x_0(1+u)$, iar după n unități de timp, valoarea $x(t)$ se transformă în $x_n = x_0(1+u)^n$. Deci șirul valorilor lui $x(t)$ este următorul $x_0, x_0(1+u), x_0(1+u)^2, \dots, x_0(1+u)^n$.

Adică o progresie geometrică cu rația $q = 1+u$.

Astfel, Spiru Haret admite, cu o aproximație oarecare, că „fondul intelectual al unei societăți crește în progresie geometrică în raport cu timpul”.

Expresia de mai sus nu poate fi însă o reprezentare exactă a legii creșterii fondului intelectual al unei societăți deoarece $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = \infty$ iar fondul intelectual nu poate fi infinit de mare.

Observând acest lucru, Spiru Haret a propus următoarele restricții:

- timpul n să nu fie prea lung;
- în perioada de timp de lungime n , societatea să nu suporte un salt intelectual.

Pe lângă aceste restricții, pentru anumite societăți, este necesar să se țină cont de faptul că dezvoltarea societății după o ascensiune regulată poate primi un impuls care să-i accelereze sau să-i întârzie mișcarea. Mișcarea va continua în cursul unei noi perioade până la apariția unui alt impuls și așa mai departe. Exemplul lui Spiru Haret este relevant în acest sens. Astfel, societatea europeană occidentală este periodizată în felul următor: Se consideră punctul de plecare, momentul t , anul 400 d.Ch., momentul „dislocării” imperiului roman și invaziile barbare. Spiru Haret îl numește „începutul nopții îndelungate a evului mediu”.

Urmează o altă perioadă, cu apariția lui Carol cel Mare, cu mult superioră precedentei. Apoi o nouă perioadă lentă, iar în momentul Renașterii o altă etapă a avut loc, etapa care a durat până în secolul al XIX-lea. Descriind mai pe larg aceste 15 veacuri, Spiru Haret arăta că mișcarea socială europeană a urmat o traiectorie compusă din 4 arce de curbă crescătoare racordate prin ramuri, arce mai mici, care au ascensiunea mult mai rapidă corespunzător etapelor: Carol cel Mare, secolul al 13-lea și Renașterea.

Se remarcă, de asemenea, faptul că perioadele de timp, care separă aceste etape, au lungimi aproximativ egale cu 400 ani, ceea ce este o simplă coincidență.

Deci, dacă se admite că între două etape succesive fondul intelectual al societății „crește în progresie geometrică”, dar nu rămâne aceeași progresie pentru toate perioadele considerate, din cauza discontinuității prin salturile din etapele cu ascensiune rapidă,

atunci se construiește un nou model matematic, model numit de Spiru Haret „progresia dublu geometrică”.

În baza acestui model, șirul valorilor fondului intelectual în cei 1500 ani, pentru societatea europeană se poate scrie astfel:

$$x_0, x_0q, x_0q^2, x_0q^3, x_0q^4, x_0q^5, x_0q^6, x_0q^7, x_0q^8, x_0q^9, x_0q^{10}, x_0q^{11}, x_0q^{12}, x_0q^{13}, x_0q^{14}, x_0q^{15}, \dots$$

Unde $q = 1+u$, $r = 1+u_1$, $u > 0, u_1 > 0$.

Matematicianul Spiru Haret utilizează acest model și la studiul forței capitalului. Astfel, prin gândirea sa profundă, dacă introduce „progresia dublu geometrică” prin multiplicatorul r , la legea dobânzii compuse. El propune și justifică impecabil modelul de forma $B = A(1+r)^n$ unde A este capitalul primitiv, r beneficiul unității de capital în unitatea de timp, iar B valoarea în care se transformă capitalul A după timpul t . El propune și justifică impecabil modelul.

Profesorul Spiru Haret. Ca profesor și ca ministru al Instrucțiunii Publice, Spiru Haret a fost sufletul școlii românești și de aceea a fost numit *Omul școlii*. Profesorul universitar trebuie să urmărească și progresul școlii în ansamblu, fără de care știința lui rămâne sterilă. Prin reforma învățământului (Reforma lui Spiru Haret, 1898) a reușit să ridice mult nivelul școlii românești.

Profesorul Haret avea darul expunerii pedagogice, adresându-se înțelegerii și nu memoriei studenților, asociind cunoștințele noi cu cele anterioare, dădă demonstrații simple, ilustrate cu aplicații practice variate. Explicațiile lui Haret erau foarte curgătoare și extrem de clare, sistematice și logice. După părerea lui Haret, scopul principal al învățării nu este transmiterea unui volum cât mai mare de informații, ci dezvoltarea capacității de înțelegere a celui instruit, iar înțelegerea este promovată prin metode care se concentrează asupra posibilităților de asimilare ale școlarului.

Spiru Haret era împotriva examenului-locerie și examenului-facă. Spiru Haret considera că un examen trebuie redus la un număr de cunoștințe esențiale, urmând să constate nu volumul de cunoștințe memorate de candidat, ci până la ce punct instrucțiunea i-a format spiritul și judecata.

Ca om, Spiru Haret a fost modest, cu vederi democratice, cinstit, fără seamăn de bun. Nu a amăgit sau dezamăgit pe nimeni în viață. A fost drept, hotărât și de o exactitate proverbială. Era tăcut, dar extrem de muncitor. Și oamenii l-au îndrăgit pentru fapte.

Concluzii. Spiru Haret a fost primul dintre matematicienii români care a convins că matematica poate fi un mod de a vedea lumea.

În *Mecanica Socială* a propus o metaforă cognitivă și o modelare cognitivă. Originalitatea acestei lucrări constă în exercițiul intelectual pe care îl propune, plăcerea ludică de a urmări aventurile transferurilor posibile dinspre mecanica (și în primul rând mecanica cerească) spre domeniul social.

Avem datoria de a fi demni de marii noștri înaintași între care Spiru Haret rămâne ca unul dintre cei mai reprezentativi pentru înalta pretență științifică și moralitatea exemplară, proprii spiritelor superioare.

SOCIETATEA, EDUCAȚIA ȘI IDEALUL SOCIAL ÎN SOCIOLOGIA HARETIANĂ

(Urmare din pag. 1)

Nici una dintre acestea nu este absolut primordială în raport cu celelalte. Ele dobândesc un astfel de caracter numai în funcție de perspectiva analizei și de situațiile concrete analizate. Dinamica socială se realizează potrivit unor „legi ale mișcării sociale”, între care: legea continuității fenomenelor sociale, potrivit căreia ceea ce ne apar a fi fenomene sau realități sociale diferite, în esență, nu sunt decât evoluții neasemănătoare ale uneia și aceleiași „materii sociale”, evoluții generate de cauze externe diferite și legea creșterii geometrice a inteligenței medii a societăților. Prin ea, Spiru Haret avea, ca intenție să explice, în cazul acumulării energiei intelectuale de către societățile omenești, că în societate există două tipuri de inteligență: medie și maximă. Primul tip exprimă „caracterul intelectual” al societății, în timp ce inteligența maximă „este reprezentată de indivizii cu inteligență superioară, care largesc câmpul intelectual al acestei societăți și-i ridică nivelul”. În timp ce inteligența medie crește continuu, dar lent, cea maximă „poate determina o ridicare subită, sau cel puțin într-un timp scurt, a stării intelectuale medii a societății și a celorlalte condiții ale sale.”;

„sensul general al dinamicii sociale și finalitatea sa ultimă o reprezintă realizarea „civilizației interioare” a societății, care presupune: împărțirea echitabilă a bogăției sociale, transformarea naturii intime a omului „în sensul debarasării lui totale de sălbăcia primitivă” și construcția unui edificiu social durabil care să se mențină într-o „stare normală” cât mai mult posibil. Criteriul civilizației este asigurarea „binelui social”, reprezentând „o stare socială în care indivizii să-și aibă partea lor suficientă din toate fazele culturale civilizate”, realizată prin „creșterea coordonatelor sociale ale fiecărui individ” în cadrul

realităților istorico-sociale naționale. Un asemenea obiectiv nu se poate realiza prin simpla adoptare de mijlocuri, acestea fiind doar mijloace, instrumente „care nu acționează decât acolo unde o forță nu le pune în mișcare”. Iar o asemenea forță trebuia să fie ceea ce a fost haretismul – o mișcare socială generală, având ca însușire sporierea, prin intermediul școlii, a fondului intelectual al societății, condiția sine qua non a dezvoltării economice și morale.

În domeniul metodologiei sociologice Haret a conceput o schemă metodologică de investigație, bazată pe „o încercare de a aplica metoda științifică la problemele sociale” și pe „aplicarea matematicii la sociologie”. Pornind de la convingerea că aplicarea metodei matematice-mecaniciste în sociologie poate da rezultate cel puțin asemănătoare cu cele obținute prin utilizarea altor metode considerate „neștiințifice”.

Aplicând la educație (domeniul său fundamental de activitate) principiile teoretice și metodologice pe care le-a elaborat, Spiru Haret susținea, în esență, că educația și instrucția trebuie să aibă ca funcție socială intervenția atât de profundă în formarea și transformarea personalității umane, încât aceasta să transmită până la nivelul eredității tot ceea ce omenirea a acumulat pozitiv, generație după generație.

Pentru ca educația să pătrundă la nivelurile cele mai intime ale conștiinței și să scoată omul din starea de „violenta primitivă”, conducându-l spre „civilizația integrală”, este necesar ca ea să acționeze, pe cele mai diverse căi, pe tot parcursul vieții omului și să se realizeze nu numai în instituțiile școlare, ci și dincolo de acestea, în toate organizațiile și instituțiile sociale educaționale. Aceasta este substanța ideatică de bază a întregii politici școlare și educaționale pe care o elaborează și aplică Spiru Haret și care generează marea mișcare social-culturală și educațională, care a fost și continuă să rămână haretismul, atât ca doctrină, cât și ca acțiune

socială. Extinzând analiza la întreaga societate românească, Spiru Haret consideră că, deși în epoca modernă (1848-1900) România a înregistrat progrese semnificative, acestea nu s-au înfăptuit după „... un plan armonic și bine hotărât”, care să fie realizat nu numai de o elită politică, ci și de acțiunea conjugală a acesteia cu o masă mare de oameni trăitori în cadrul unor unități sociale teritoriale moderne, organizate și gestionate de organisme și instituții moderne, conduse de specialiști formați în secții specializate de științe administrative ale universităților.

Contribuția lui Spiru Haret la dezvoltarea sociologiei ca știință în România este de semnificație majoră, atât prin deschiderile teoretice, metodologice pe care le-a operat, introducerea instrumentelor matematice, a modelării și a perspectivei analizei cantitative cauzale a datelor în sociologie, cât și prin amplele acțiuni socio-culturale pe care le-a inițiat, le-a sprijinit și, nu de puține ori, le-a finalizat. Contribuția lui s-a întrupat într-un sistem sociologic care demonstrează că dezvoltarea societății, în general, a celei românești, în special, poate fi realizată prin cunoașterea științifică, dezvoltare cultural-spirituală a membrilor societății, participare publică la activitatea și viața socială și inițiere intelectuală în conducerea politică a societății.

DUMNEZEU SĂ-L ODIHNEASCĂ!

În vremea Vechiului Testament, sub domnia lui Iosia, a fost descoperită în templu cartea Deuteronomului, adică Legea dată de Dumnezeu lui Moise. Iar regele, după ce a citit-o, și-a dat seama cu durere de enorma distanță ce se produsese între poruncile lui Dumnezeu și comportamentul poporului pe care el, regele, îl cărmuia. Așa s-a hotărât să stărpenească idolatria și retele moravuri, restaurând ordinea morală în societate.

BARTOLOMEU ANANIA (VALERIU ANANIA)
18.03.1921, Glăvițe, Vâlcea - 31.01.2011, Cluj-Napoca

Așa s'ar cuveni să fie și 'n zilele noastre: Biblia din Parlament ar trebui să existe nu doar ca obiect în fața cărții demnitarilor își depun jurământul, ci și ca îndreptar pentru legile pe care aceștia le plănuiesc, le votează și le promulgă. Dacă ei ar deschide Biblia numai câteva pagini, atunci în țara noastră nu ar mai exista acte normative menite să legitimizeze sau să permită pornografia, prostituția, homosexualitatea, concubinajul, practici care nu sunt altceva decât tot atâtea căi deschise spre dezintegrarea familiei și disoluția societății. E inadmisibil să juri cu mâna pe Biblie și să faci legi împotriva Bibliei! De aceea ne vom ruga neîncetat pentru ei, aleșii noștri, pentru ca Dumnezeu să le lumineze mintea și să le încline inima doar spre ceea ce este drept, bun și de folos acestui popor, așa cum a făcut, pe vremuri, regele Iosia.

Până atunci îi rog fierbinte pe părinți să aibă grijă de copiii lor. Știu că avem multe familii adevărate, cu părinți iubitori și copii cuminți. Dar tocmai de aceea vă rog și vi îndemn, părinților, să fiți veghetori, ca nu cumva copiii voștri buni să încapă pe mâna celor ce-și strică, sau să aibă la îndemână ceea ce le poate întina ființa. Nu-i lăsați doar pe seama școlii, căci într-o școală pot exista programe perverse sau o directorate care, în schimbul câtorva cadouri ieftine, le permite traficantilor să-și etaleze scârboasele mărfuri în văzul copiilor. Ajuțați-vă odraslele să învețe cu drag și să se poarte frumos! Creturămăi-vă de familiile destrămate și de copiii lor rămași pe drumuri, bănuți de mizerie și de vicii precoce. Oferiți-le pruncilor voștri mai puțin televizor și mai multă lectură: din cărțile frumoase și, pe cât se poate, pagini alese din Sfintele Scripturi. Eu cumșor un copil care a citit Biblia, în întregime, la vârsta de zece ani; nu e important ce și cât a înțeles, ci faptul în sine că a citit-o și n'a uitat-o. Faceți din Fiul Mariei un prieten al copiilor voștri; și fiți siguri că Pruncul Iisus vă va surăde din iesle, iar Copilul Iisus va merge spre Nazaret ținându-vă de mână.

† **BARTOLOMEU**
Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului,
Mitropolitul Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului,
decembrie 2010

„Mi s-a dat mai întâi bucuria de a avea prieteni literari mult mai în vârstă decât mine și apoi tristețea de a fi rămas prea devreme singur. Singurătatea mea este aceea a luminiiului strălucit de lujere înalte, opt și mai multe de opt, cu frunza veșnic fosforescentă. Când jos la mine e noapte, vârfurile ard împrejur și freacă, într-un amurg prelung, sub luna plină și uncoeri, în aurorele polare. Amintirea e rugul cel nemistuit al omului răzleț.”

(Valeriu ANANIA, Rotonda ploilor aprinși)